

ФЛАШ ГОРДОН

ФЛАШЕ! ГУРА НАС ПРЕМА ПРОВАЛИЗИ!

ВРАТА СУ СЕ ЗАГЛАВИЛА... ОД ЕКСПЛОЗИЈЕ!

БРЗО ЕЛТА...

...ИСКАЧИ!

ПУЦА! ВИДЕО НАС ЈЕ!

У КЛОПЦИ СМО! КАО ЗЕЧЕВИ!

НАПРЕД, ЕЛТА! НЕ ОСВРАЊИ СЕ!

ФЛАШЕ! ЦИТАВА СТЕНА СЕ РАСПАДА!

СТЕНА СЕ СУРВАВА!

...И СКОПИЈАНАЦ С ЊОМ! ТАЈ ВИШЕ НЕЋЕ СТИЊИ НА ЗЕМЉУ!

ЗАДАТАК ЈЕ ИЗВРШЕН... САМИ СМО... НА ГОЛОМ ПЛАНЕТИ!

БИВЕ БОЉЕ ДА СЕ ВРАТИМО, ЕЛТА!

ФЛАШЕ! ХОКЕШ ЛИ МИ ИКАД ОПРОСТИТИ!

МОЖДА, ЕЛТА! АКО УСПЕМ ДА СЕ ПОМИРИМ С ДЕЈЛ!

Онда је наш задатак обављен, Заркове?

РАТНИ МАТЕРИЈАЛ ПРИСТИЖЕ СА ДРИНА ФЛАШЕ!

КАД СУ СЕ ЕЛТА И ФЛАШ ВРАТИЛИ НА ЗЕМЉУ...

ДА, ФЛАШЕ! ЈЕДАН СТРАТОЦЕТ ОДЛАЗИ ЗА ЊУЈОРК! РЕЗЕРВИСАО САМ ТИ МЕСТО!

ДИВНО! ОDMAХ КУ ДА ЗАВИМ ДЕЈЛ ДА УСКОРО СТИЖЕМ!

ЗАР У АВИОНУ НЕМА ЈОШ ЈЕДНО МЕСТО?

НЕ, ЕЛТА! СВА СУ РЕЗЕРВИСАНА!

У ОВОМ БРОЈУ: Зелено дујме. Изјубљени у снежној олуји. Сусрећ на месечини. Дејлић лансиран у орбити. Ко је пронашао синхронизацију. Анејдоше. Повраћац у Басиоњу

КРОЗ ВЕКОВЕ

БРОДОВИ ПО СУВОМ

Древна Византија. Ка мене зидине утврђеног Цариграда. Ништа, изгледа, не може да поколеба самозадовољно спокојство византијских управљача уверених у сопствену силу.

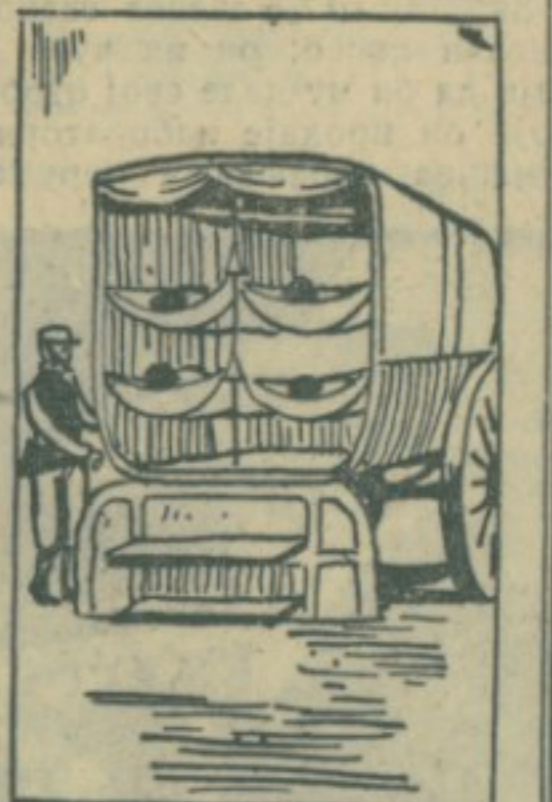

Али... небо је потамнело од облака прашине. Шкрипећи дрвеним точковима, ка граду се крећу лађе с ратницима руског кнеза Олега Варјага (879 — 912) који је кренуо да освоји Цариград.

Свега неколико дана пре тога византијске уходе виделе су те исте лађе како се мирно љуљају на мору. А сада теране погодним ветром, с дигнутим једрима, оне буквално „плове“ по сувом.

ЛЕТЕЋЕ АМБУЛАНТЕ

Све до последње декаде 18. века војнике рањене у боју односили су с ратишта њихови саборци. Још чешће се догађало да рањенике оставе на бојном пољу, без икакве помоћи све док се битка не би завршила. Године 1792. Доминик Жан Лареј увео је у француску армију свој систем „летећих амбуланта“, то јест малих пољских болница на точковима које су могле да се знатном брзином премештају с места на место да би пружиле прву помоћ рањеницима или их пренеле до прве праве болнице.

„Летеће амбуланте“ постепено су усавршаване. Ова на нашем цртежу, која потиче из 1876. године, осигурвала је рањеницима удобан смештај.

Ripley's Веровали или не!

ТОКМ-Е-МОРТ
ШТО ЗНАЧИ
КОКОШЈЕ
СЕМЕ
ПЕРСИЈСКА
ЈЕ РЕЧ ЗА
ЈАЈЕ

АДФЕЛОВУ КУЛУ

ОД
ЧАККАЛИЈА
НАЦИНИО
ЈЕ
ХЕРОЛА
МИЛЕР
ИЗ
БЕЋ СИТИЈА
(САД)

© King Features Syndicate Inc. 1992 World rights reserved.

ЦИПЕЛЕ

У
ТИБЕТУ
ЧЕСТО
ИМАЈУ
УГРАЂЕНУ
КАШИКУ
ЗА ОБЛА-
ЧЕЊЕ

БИТКА ДОБИЈЕНА ЛОЖЕМ
ШПАЊСКА ВОЈСКА КОЈА ЈЕ НАПАЛА
ИТАЛИЈАНСКО ОСТРВО ПАЛМАРИЈУ
1.494. ГОДИНЕ
В ЧАСОВА УЗА ЛУДНО ЈЕ ПОКУШАВАЛА
ДА СЕ УСПИНЕ УЗ ЊЕНЕ
СТРМЕ СТЕНОВИТЕ ОБАЛЕ —
ЈЕР СУ ИХ БРАНИОЦИ ПРЕЛИЛИ
РАСТОПРЕНИМ ЛОЖЕМ!

ДОМОРОЦИ

ИНДОНЕЖАНСКОГ
ОСТРВА ФЛОРЕС
САХРАЊУЈУ СВОЈЕ
МРТВЕ У
УСПРАВНОМ
ПОЛОЖАЈУ.
У ВАЊЦИМА ОД
БАМБУСОВЕ ТРСКЕ
С КАМЕНОМ
ПЛОЧОМ
НА ВРХУ!

НАНАДИГА

ЈЕДАН ЈОТИ ИЗ МЕНДЕЛЕЈА
(БУРМА)

61 ГОДИНУ НОСИО ЈЕ СВОЈЕ ОДЕЛО
ЗАШИВЕНО ЗА КОЖУ!

Неких десетак миља уда-
љена од Мијамија на-
лази се једна бела згра-
да окружена зеленилом у ко-
јој се Бил Хаст бави гајењем
кобри. Има их много врста са
три континента: египатске ко-
бре, кобре са црним вратом
из Судана, кобре плувачице
из Габона, мамбе из јужне
Африке чији ујед изазива
смрт за десет минута, бра-
зилске кобре, коралне из Мек-
сика, из Азије, најје из Бенга-
ла, водене мокасине и најзад
најстрашније и највеће, чув-
не краљевске кобре. Прави
дин Хастовог серпентарију-
ма је краљевска кобра дугач-
ка пет метара коју треба ви-
дети како се набреклог врат-
а, њишући се лево-десно, за-
пета као лук, спрема за скок...
За сваког би то представ-
љало ужас сем за Били Ха-
ста, јер је њему потребно не-
што много више од беса јед-
не кобре — да би се узбудно.

Кад уђе у кавез он стеже
мокасину, нају или мамбу са
сигурношћу и она полако испу-
шта свој отров у чашу. Он је
толико миран као да у својој
соби потписује пошту. Кад
примети да га зачуђено гле-
дате он каже:

— То је мој посао!

Заиста, то је његов свако-
дневни посао: он их чува и
гаји да би му дале свој отров
који он продаје лаборатори-
јама за справљање серума.

ЧВРСТО ДРЖАНА, СВА НА-
ВРЕКЛА ОД ВЕСА, АЛИ НЕ-
МОЊНА, КОБРА ПЉУЊЕ КАП
ПО КАП ОТРОВА КОЈИ ЋЕ СЕ
БЕЋ СУТРА ПРЕТВОРИТИ У
СЕРУМ.

ОВАКО СТРУЧЊАК ДРЖИ КОБРИНУ
ГЛАВУ ТО НИЈЕ САМО ТАЧКА ЗА ПУ-
ВЛИКУ ВЕЋ СВАКОДНЕВНИ ГЕСТ ВИЛИ
ХАСТА, КОЈИ ОН ПОНАВЉА ДВАДЕСЕТАК
ПУТА У ТОКУ ДАНА. У ОВОМ ПОЛОЖАЈУ
— ТВРДИ САМ ХАСТ — ЗМИЈА-УВИЦА НЕ
МОЖЕ УОПШТЕ ДА НАШКОДИ ЧОВЕКУ.

Стотине људских живота би-
ће њиме спасено и због тога
Бил наоачар није зашти-
ћен, сваког дана извлачи от-
ров из 25 убица...

Двадесет и шест пута су
страшни зуби закачили њего-
ву кожу. Неко други би већ
био мртав. Бил је међутим
имун на кобрин отров. Он је,
без сумње, једини човек на
свету који има ту чудесну
привилегију. Али, он ју је сам
извојевао: од 1946. године
уштравао је себи по хиљади-
ти део раствора кобриног
отрова, и дозе, из недеље у
недељу, повећавао да би за-
вршио инјекцијом чистог от-
рова, која се у обичним слу-
чајевима сматра смртоносном.
Међутим, он ју је поднео.

Наја, обично звана кобра
или наочарка једна је од нај-
страшнијих отровница којих
има 12 подврста. Наје живее у
топлим областима Африке и
Азије. Некада су сматране

као божанство и њиховим
фигурама су обилато укра-
шавани споменици старог Е-
гипта и Индије.

Веома су дугачке а понеке
прелазе и 4 метра. Боја ко-
же им је различита, али су
претежно риђе, смеђе или
жућкасте. Приликом напада
веома растегну врат у шири-
ну и издуже га као ракета.
Изазе ноћу или у сумрак.
Хране се нарочито малим си-
сарима као и рибом; никад
не нападају човека али и не
беже од њега. Живе радо у
кућама где налазе мишеве и
пацове а многе се у стрњи-
кама.

Кобра (Наја трипуданс) је
змија из групе такозваних от-
ровно-зубних змија. Дуга је
до два метра, глава јој је ма-
ла, а у чељустима, уз отров-
не зубе, има два до три ма-
ња обична зуба. На леђној
страни предњег дела трупа
има шаре у облику наочара,

ЛЕГЕНДА И СТВАРНОСТ О КОБРИ

Једног дана — каже легенда — слоњен од
умора Буда заспа у једној пустињи тако сувој
да ни влат траве није могла да живи међу
изгорелим камењем. Међутим, будећи се, му-
драц осети пријатну свежину. Једна кобра,
њишући се лагано, пратила је сенку над ње-
говом главом.

— Благосиљам те — рече Буда — и остав-
љам на твој врату отиске мојих прстију.

Отада, кобра носи ове трагове и због тога
је она у Индији сматрана светом животињом.

ПОСЛЕ „ВАЂЕЊА“ ОТРОВА
ДОЛАЗИ ХРАЂЕЊЕ: ПОМОЋУ
СОНДЕ КОЈА ЈОЈ ПРОДИРЕ
ДО СТОМАКА ЗАРОВЉЕНА
ЗМИЈА ГЕ ВОЛИ ДА ЈЕДЕ И
ПРУЖА ОТПОР А ХРАЊА ЈОЈ
ЈЕ ПОТРЕБНА ДА ВИ СТВО-
РИЛА — И СТРАШНИ И ДРА-
ГОЦЕНИ — ОТРОВ.

ОТКАД ЈЕ ПОСТАО ПИМУН
ПРЕМА ЗМИЈСКОМ УЈЕДУ ВИ-
ЛИ ХАСТ ОВАВЉА СВОЈ ПО-
САО ГОЛИМ РУКАМА. АЛИ, ДА
ВИ САЧУВАО ИМУНИТЕТ ОН
СВАКА ТРИ МЕСЕЦА УБРИЗ-
ГАВА ПО ЈЕДНУ ДОЗУ ЧИ-
СТОГ ОТРОВА.

га у облику лепезе. Живи у
југоисточној Азији. Храни се
мишевима. Од њена уједа
страдају у Индији сваке го-
дине десетине хиљада људи.
Најближи су јој сродници:
клеопатрина кобра (египатска
гуја), Наја хаје од чијег ује-
да човек умре за десет мину-
та. Затим бунгар (Наја бун-
гарус), највећа отровница ко-
ја је дуга преко 4 метра а
живи у Индокини. Црноврата
гуја (Наја нигриколис) живи
у Африци а избацује отров
на даљину од једног метра.

ТРАГИЧАН СЛУЧАЈ

Италијан Маручио Сара по-
знат је као подводни риболо-
вац и подводни фотограф. Он
је аутор књиге „Ајкуле —
моји пријатељи“.

Сара и два његова друга
пливали су крајем лета неда-
леко од обале Тиренског мо-
ра. Изненада, на Сару је на-
срнула огромна ајкула и у
трен ока одгризла му ногу.
Пријатељима је пошло за ру-
ком да пострадалиг ишчупа-
ју из чељусту морске немани
и да га однесу у болницу.
Али, лекари нису могли да
му спасу живот.

БЕБА НА РОЛШУАМА

У граду Аугусти, у америч-
кој савезној држави Мејну,
појавио се необичан млад та-
ленат који је запаљено све
љубитеље ролшуа. Кесли Ли
Френч има свега 16 месеци
а креће се на својим малим
ролшуама, које су специјал-
но за њега израђене, као да
је са њима рођен. Мала „зве-
зда на ролшуама“ има већ
своју публику која редовно
долази на тркалиште да се
дивни његовој спретности и
храбрости.

ПРИРАШТАЈ СТАНОВНИКА НА ЗЕМЉИ

У неколико махова објавили смо у нашем листу разне
податке о броју становника у појединим земљама, на кон-
тинентима, затим смо писали о наглом прираштају. Овде
сада доносимо једну табелу прираштаја становника на зе-
мљи у току 9.000 година.

7.000 пре наше ере	било је	10 милиона становника
4.500 "	"	20 "
2.500 "	"	40 "
1.000 "	"	80 "
0	"	160 "
900 наше ере	"	320 "
1.700 "	"	600 "
1.850 "	"	1.200 "
1.950 "	"	2.500 "
2000 "	"	6.500 "

КАМЕНИ ТИГАЊ

На обалама језера Титикака, које је по својој надморској висини „највише“ језеро на свету, вештина конзервирања риба позната је од памтивека. Језеро је веома богато рибом. До морзлачки риболовци продају свежу рибу оближ-

њим насељима, а у удаље није крајеве односе печену рибу коју су сами конзервирани онако како су то научили од својих очева и дедова.

Целе рибе, нераспорене и неочишћене, само добро посољене, послажу по ка-

мењу да их сунце суши. За то време жене доводе из језера крупне, глатке облатке од којих начине око огњишта оградну високу и по један метар. Ватра на огњишту гори све док камење потпуно не победи од топлоте. Затим се ограда брзо растури, а на жар се стави дебео слој неке нарочите траве која не гори, већ се само дими. На ту траву се наслаже ред на сунцу просушених риба а преко њих ред врелог камења, по камењу опет риба и тако редом све док има риба и камења. Тако добијена гомила покрије се лишћем и крпама. После једног часа рибе су не само печене већ и конзервиране, и то тако да се боље и дуже одрже него фабрички конзервиране рибе које се купују у металним кутијама и „најфинијем уљу“ — како обично на кутијама пише.

НАЈВЕЋА ДИСКОТЕКА

Највећа збирка грамофонских плоча на свету чува се у палати Уједињених нација у Њујорку. Али, љубитељи музике не би у тој дискотеци нашли ни једну плочу по свом укусу јер су на њима само го-

вори, и то сви говори одржани досад у Уједињеним нацијама. Збирка садржи 100.000 плоча које се чувају у нарочитим одајама. Ако се збирка и даље буде повећавала досадашњим темпом, већ 1966. го-

дине смештај нових плоча постаће озбиљан проблем. Да би се сви говори снимили на овим плочама са слушали, требало би седети поред грамофона без одмора дан и ноћ пуних седам година.

ОПИСАЛИ ЈЕ КИТОЛОВЦИ

Обала Ларса Кристенсена сачињава приморје залеђеног континента Антарктиде између 69. степена и 30. минута и 74. степена источне географске дужине. Обалу су описали новвешки китоловци 1930—1931. године а названа је именом власника бродова чије су је посаде откриле и добро испитале. Западни део ове обале проучавали су чланови експедиције са брода „Дискови“ 1929—1930. године под вођством Моусена, а назвали је Земља Мак-Робертсона.

ХИПНОЗА ПРЕКО ТЕЛЕВИЗИЈЕ

Недавно је телевизијска станица у Монте Карлу давала емисију о хипнози. Емисија је била праћена приказивањем опита успаљивања људи. Пола часа после завршетка емисије у телевизијској студио упала је једна

жена и стала да моли да хипнотизер сместа пође с њом њеној кући. Наиме, њен муж је гледајући емисију о хипнози заспао по наређењу хипнотизера и она никако није успевала да га пробуди.

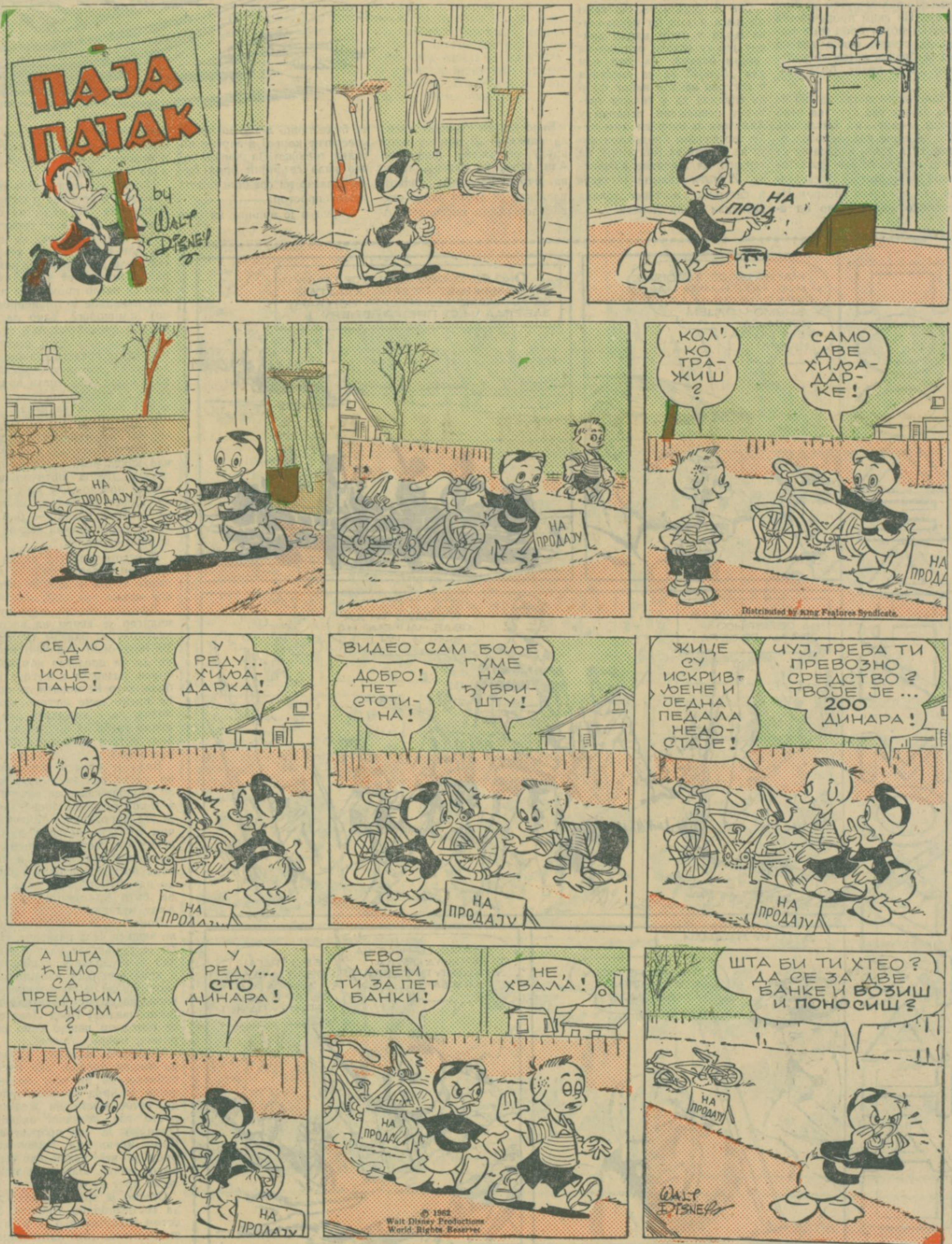
РЕМОНТ УГАШЕНОГ ВУЛКАНА

Фуџијама — украс и понос Јапана — налази се у критичном стању: страда од одроњавања. Још неко време и туристи ће, уместо поносне вулканске купе моћи да виде

— како се изразио један јапански новинар — нешто што подсећа на крњав зуб старе вештице. А то би била катастрофа јер Фуџијама доноси огромне приходе привлачећи у Јапан туристе из свих крајева света.

Да би се планина сачувала од даљег пропадања и да би јој се вратио првобитни изглед, професор токијског универзитета Цуко Ивазукта израдио је занимљив пројект учвршћења њеног врха. Наиме, он предлаже да све пукотине у горњем делу планине зацементирају раствором специјалног „каменог лепка“.

ДЕТЛИЋ ЛАНСИРАН У ОРБИТУ

Један обичан детлић данима је задавао главобољу ракетним стручњацима и пилотима

провртео рупу у омотачу кабла.

Сутрадан, кад је детлић отишао у „шетњу“, радници су се попели на платформу и оправили квар. После три дана са огорчењем су открили да је детлић поново пробушио омотач кабла.

Стручњаци су одржали неколико састанака расправљајући о томе како да отерају нежељеног „кирадију“. Звончење и дување у рог нису ништа помогли. Детлић се уопште није освртао на буку: на ставаљо је да кљуца док су се стручњаци пенили од беса.

Пошто је на Кејп Канавералу забрањено пуцање из ватреног оружја, није дозвољено у обзир да се детлић устрели. Покушај са „погубљењем“ помоћу електричне струје остао је без успеха. Пошто у Кејп Канавералу није било стручњака за птице, за-

тражили су савет од једног инсектолога. Он је предложио да се крај овог места где је детлић обично кљуцао постави боца са угљендиоксидом који би аутоматски избијао из суда. Али, овај отровни гас ништа није сметао детлићу: седео је и кљуцао кабла.

На саветовање су позвани и стручњаци за одржавање телеграфских стубова. Они су предложили да се употреби смеша арсеника и креозота којом се премазују телеграфски стубови да би се заштитили од сличних штеточина. Али, ова смеша није пријављала уз алуминијумски омотач тако да је и овај покушај да се детлић отрује пропao.

Најзад, када је већ изгледало да ће птица однећи победу над свим стручњацима ове велике базе, космонаутички техничари سکвали су план „у свом фаху“. Испод места где је детлић кљуцао постављена је велика боца високо компримованим ваздухом спојена са командном кулџом. Кад је детлић слетео на кабл и стао да по њему удара кљуном, почело је бројање уназад, баш као пред лансирање какве ракете: 5-4-3-2-1... пали!

Млаз збијеног ваздуха избацио је детлића високо у атмосферу у правцу истока — по истој путањи којом полете равете. Уплашена птица мало се затетурала а онда је раширила крила и одлетела. И никад се више није вратила. Ракета „Тор“ била је лансирана према плану.

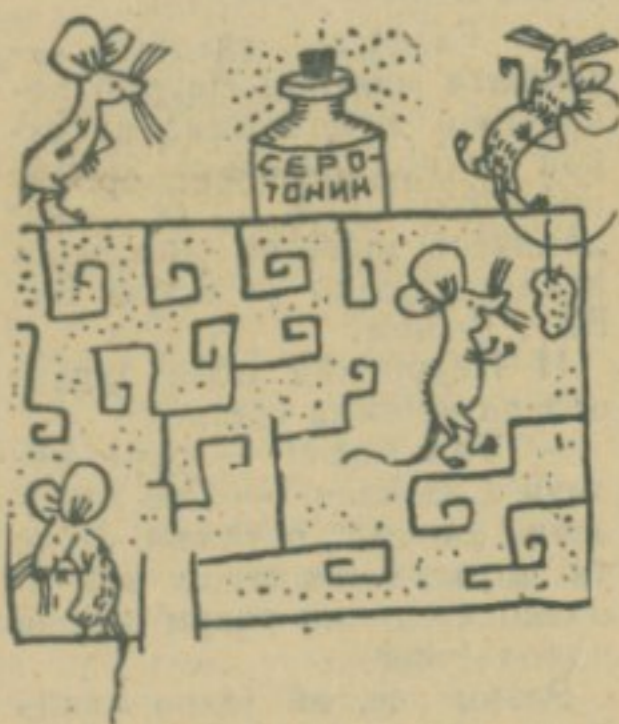
СНАЛАЖЉИВИ ПРОНАЛАЗАЧ

Овај сналажљиви и практични Енглец, оштрач ножева са лондонске периферије, свој занат обавља на бициклу, на чијем управљачу зачас може да инсталира своје тошло, које се покреће кад га

„укључи“ у обртање педала. Стари оштрач каже да, док окреће педалу месту, може да наоштри доста ножева — као помоправљачу зачас може да инсталира своје тошло, које се покреће кад га овде замењују његове ноге.

Посетиоци Кејп Канаверала обично се са чуђењем зауставе кад стигну до рампе за лансирање 17-Б. На северној страни рампе налазе се урезане слике свих ракета — око тридесетак — које су с ње лансиране. Обичај сличан оном кад су за време последњег рата авијатичари на својим авионима цртама бележили сваку оборену непријатељску машину. Између две од тих ракета налази се невешт цртеж који представља црвеноглавог детлића — успомећа на један од најнеобичнијих и најзамршенијих проблема с којим су се суочили аустралијанци.

КРПЉЕЊЕ ПАМЕТИ

Да би добио комадић сланине, миш мора да у лавиринту нађе пут до ње. Прешавши „трасу“ десетак пута животина је најзад запамти и долази до сланине без лутања, сигурно идући према свом „циљу“.

У лавиринт се ставља други миш. Али, пре но што га пуште да тражи сланину дају му инјекцију: убризгавају му у крв нарочити хормон — серотонин. И догађа се необична ствар: нашавши једном пут до сланине, миш га одмах запамти.

Тако описује своје опите амерички биохемичар Вули. Проучавајући размену материје у организму код разних болести, Вули је открио да се код растројства памћења у možданом ткиву смањује количина серотонина. То га је навело на мисао да серотонин игра важну улогу у процесу памћења и учења. Опиту су показали да се није преварио. Вули чак сматра да се уношењем серотонина у организам може „побољшати“ памћење и код здравих особа.

ДЕЦА КАПЕТАНА ГРАНТА

ПО ДОМАЊУ ЖИЛ ВЕРНА W. Disney

МАЛА ГРУПА ЗАСТАВИЛА СЕ НА ВРХУ СТЕНОВИТОГ ПРЕВОЈА...

КАД САМО ПОМИСЛИМ ДА ЈЕ МОЖДА ТАДА У ОВОМ ИНДИЈАНСКОМ СЕЉУ!

ОВДЕ ЊЕМО ЛОГОРОВАТИ А СУТРА РАНО НАСТАВЉАМО ПУТ!

НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ИКО ОД НАС НОКАС СПАВАТИ!

ШТА ХОКЕТЕ ТИМЕ ДА КАЖЕТЕ!

САМЏАЈТЕ...

ИЗНЕНАДА, ЗЕМЉА ЈЕ ЗАДРХТАЛА А СА СТЕНА ИЗНАД ЊИХ ПОЛЕТЕЛО ЈЕ КАМЕЊЕ.

КАД ИМ СЕ ПОД НОГАМА ЗЕМЉА РАСПУКЛА ПРОФЕСОР ЈЕ СХВАТИО...

ЗЕМОТРЕС... СТРАШАН ЗЕМОТРЕС!

НАЗАД! СВИ НАЗАД!

АЛИ, ПРЕ НО ШТО СУ УГРЕЛИ ДА СЕ ПОВУКУ...

ПОТРЕС ИХ ЈЕ ОБОРИО... КОТРОМЛИ СУ СЕ НИЗ ПАДИНУ...

ДРЖИТЕ СЕ ШТО ДУЖЕ МОЖЕТЕ!

КРОЗ НЕКУ ПЕКИНУ...

...НИЗ ДРУГУ ПАДИНУ, ПРЕМА ЈЕДНОЈ СТЕНИ...

...СТРАХОВИТ УДАР И ОНДА...

НАСТАВИТЕ СЕ

ВОЋНА ФИГУРА

У знак захвалности за добру жетву пољопривредници из Госа у Холандији направили су ову фигуру од самих крушака и јабука. Пошто су провели ово „чудовиште“ кроз варошицу сместили су га у дворште једне школе. Не треба много размишљати шта се догодило с њим — све воће је за свега један час било поједено.

ПРВИ СПОР О АУТОРСКОМ ПРАВУ

Колико су плаћена сва дела
Вука Караџића

Право књижевне и уметничке својине у Србији није било регулисано законом све до децембра 1929. године. Док је наша књижевност била сиромашна у преводима страних дела, сматрало се да треба пустити да се слободно преводи, али се нису давале новчане накнаде ауторима. Зато се није приступило ни међународним споразумима о ауторском праву.

Међутим, у крајевима који су пре 1918. припадали Аустро-Угарској, постојала је законска заштита ауторског права: у Аустрији још од 1846. у Угарској и Хрватској од 1884. када је донесен посебан закон о томе.

Књижевници тога времена обично су сами растурали своје књиге или обезбеђивали трошкове путем „препунераната“ (преплатника) па је то чинио и Вук Караџић. Сматрао је да својим делима служи народу, и није тражио користи за себе лично. Павлу Станишићу, министру финансија под уставобранитељима, написао је да више воли што је наштампао Нови завет и Речник него да има имања колико сви саветници скупа.

Још 1836. године књижевник Каулиције је прештампао из његових књига песме о Краљевини Марку, што је после наставио Игњат Фукс, и до 1875. изишло је осам издања. Вук се на то јавно жалио у Српском народном листу (1844) и указивао да је то крађа, а 1858. је хтео да поведе парницу за накнаду штете.

Спор је имао да води Светозар Милетић (1826.—1901), адвокат, иначе познати политичар и новинар. Милетић је писао Вуку да се сви не слажу у мишљењу да ли и народне песме долазе под исту законску одредбу о својини, као и други списи. Због тога

би морало да се вештацима доказује да су песме прештампаване, а не директно од певача записиване. Поред тога накнада би се могла тражити само за последње три године, јер је остало застарело.

После две године Милетић је известио Караџића да је Каулиције умро а да је Фукс пређу банкрутством тако да се накнада не може наплатити макар се спор и добио.

Вук је онда одустао од парнице, али се 6. априла 1860. обратио кнезу Милошу модбом: да изда забрану да се књиге издате од других издавача не пуштају у Србију, а да и остале његове списе нико сем њега и његових наследника не сме прештампавати ни засебно, ни поред чега другог.

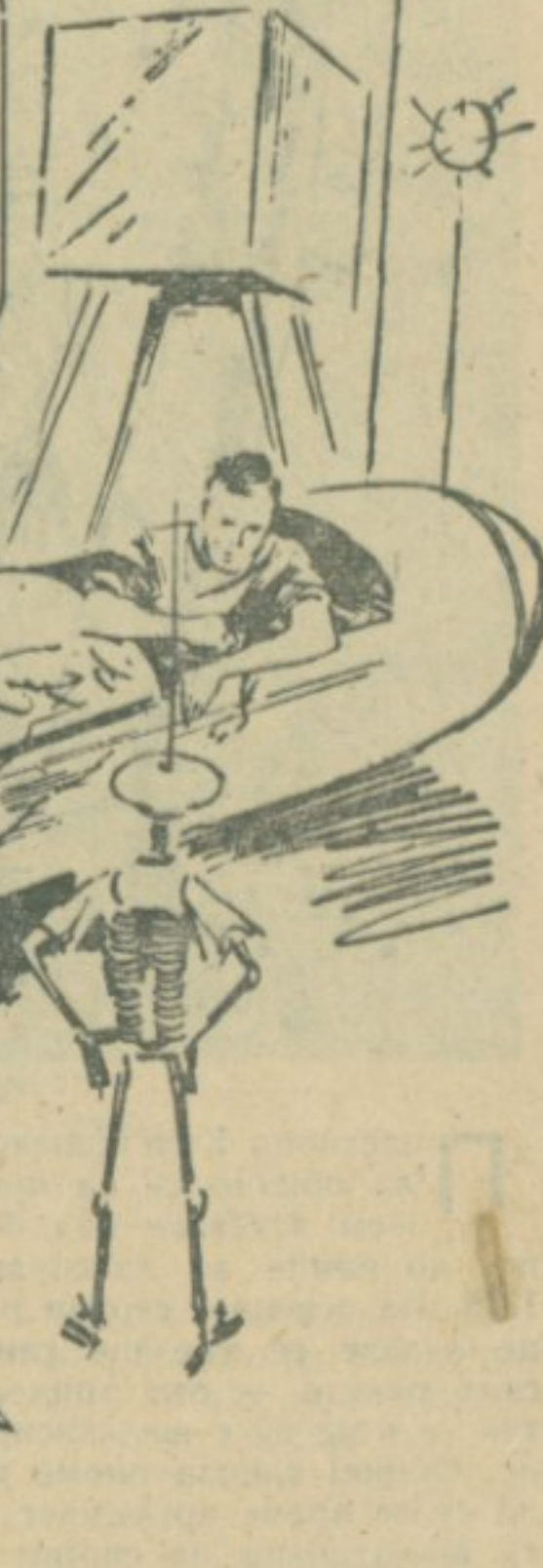
Овај захтев потпуно одговара данашњој заштити књижевне својине. Вуку се изашло у сусрет: издата је наредба цензору књига, да не допусти никоме у Србији прештампавање Вукових издања и да се забрани увоз, ако би ко на страни прештампавао његова дела.

Држава се ипак одужила Вуку и показала да поштује ауторско право. Кад је 1874. Министарство просвете понудило Вуковој удовици Ани хиљаду (1.000) дуката за право прештампавање Вукових списа, она је одбила позивајући се на Вуков аманет да никоме не даје у својину његове списе, јер је то једино наслеђе које јој он оставља.

Тек 1884. Министарство просвете је откупило од Вукове кћери Мише право прештампавања Вукових дела за 6.000 златних динара доживотне годишње ренте. Ова рента јој је исплаћивана десет година, пошто је Миша умрла 1894. у Бечу. Тако су сва Вукова дела откупљена за 60.000 златних динара.

ЗЕЛЕНО ДУГМЕ

Научно-фантастична хумореска
Зубкова и Муслина о освајању далене планете Моји на
коју су пре људи — стигли роботи

На два светлосна минута до тајанствене планете Моји, звездолет се спремио за спуштање. Падобрани су срећно спустили на планету кристалну капсулу са уснулим астронаутом. Не знајући још ништа о ономе што се збило, млади астронаут, који је као и увек био свеже избријан захваљујући кибернетичком берберину и пријатно осежен колоњском водом „Вечерњи Сатурн“, настављао је да спина свој стереофонски сан. А поред њега су већ стајали Неуроби — једноставније говорећи кибернетички роботи — једини становници планете Моји који су се, зујећи као муве у јесен, жустро нешто договарали.

Астронаут је био први човек на тој планети. Због тога су Неуроби сместа приступили математичкој анализи непознатог механизма што је лежало пред њима. Већ после два микросекунда успело им је да нађу координате центра астронаутове теже и да утврде да дотични уређај спада у групу усправноходајућих механизма и да се у његовом горњем, допсти сличном делу налази некакав не много сложен кибернетички агрегат.

— Кладим се да он не уме да реши ни најједноставнију једначину првог степена — закључио је Неуроб који је лично на мелеза радиолокационе антене и машине за писање. Био је то свезнајући Енциклоп. Колико сте основних хелија памети избројали у његовом такозваном мозгу?

— Че... че... четрнаест... мли... милијарди — смерно одговори малешни, дебели Неуробић извлачећи се испод кристалне капсуле. Пре извесног времена пред самим његовим носем пао је велики метеорит и то је тако деловало на овог малишу да је отада почео да муца.

— Свега четрнаест милијарди? Ха-ха-ха! — засмеја

се Енциклоп звецкајући својим кварцим појачивачима.

Додуше, није било нимало тактично од Енциклопове стране да се хвали својом надменошћу, али, шта да се ради — истина нам је дража од свега и због тога треба признати да је у Енциклоповом квантном мозгу само спи сак глупих примера заузимао две стотине милијарди хелија.

Малешни Неуроб, поласкани тиме што су и њему дозволили да се умеша у један тако високоучени спор, запишта: — У...суђујем се да, ...при

...приметим да се до... догитички усправноходајући механизам 66 процена са стоји од воде. Во...во... водиче!

— Замислићам већ какве су код њега воденате мисли! — заједљиво рече Енциклоп који је међу Неуробима важио за смелог шаљивчину.

Наједном све ивице дијамантске коцке која се налазила крај капсуле са астронаутом засветледе су бледоружичастом светлошћу. Била је то последња новост технике Науроба — Велики проницач. Проникавши у тајне сећања усправноходајућег, апарат је на својим рубинским екранима приказивао

сву залиху знања и података које је његов мозак чувао. На екранима су треперили репати интегрални, резултати прошлогодишњих првенствених фудбалских утакмица и Науробима потпуно нескватљиви стихови песме: „У шуми је израсла једа...“

— Никаквог реда! Хаос! Потпуни хаос! — негодујући примети као глава ексера пљоснати Неуроб кога су звали Велики Спасилац.

— Гледајте, гледајте! — запишта малешни Неуроб показујући штапаљкама на екрану — код ње...нега... усправноходајућег... се... седамнаест милиона можданих хелија заузето је неком Ва... Ва... Ваљом!

И Неуробића обли јаркоцрвена неонска светлост.

— Тим боље! — рече Велики Спасилац. — Све такване емоције, осећања, страсти потпуно парализују већ и овако хаотични разум усправноходајућег.

Разуме се, ни једно налив перо, ни једна машина за писање ни једна ротациона машина није у стању да прати разговор Неуроба. Сва гореописана размена мишљења заузела је свега три и по милионита дела секунде, а већ у почетку петог милионитог дела секунде они су дошли до коначног закључка: састављен од зглобова, усправноходајући механизам у кристалној капсули не може се сврстати у стваралачке мислне агрегате, апарат или механизам.

Уто је астронаут последњи пут докучио у сну уснама и пробудио се. Угледао је Неуробе окуљене око његовог лежаја и задовољно се осмехнуо. Он их је све добро познавао — били су то роботи израђени пре извесног времена у његовој лабораторији. Све се одвијало тачно према плану о слетању на планету. Астронаут је подигао кров кристалне капсуле, придигао се и притиснуо зелено дугме крај свог узглавља. И одмах се све нашло на свом месту: Спасилац је, добро звецкајући молибденским зглавковима, кренуо да испече за младог астронаута сочан бифтек, а мурац Енциклоп, забавивши на раме аутоматску копачицу похитвао да расчисти од камења терен за космички брод. Ништа се ту не може: зелено дугме има власт над машинама а оно је, знате ли? — увек у рукама човека.

А то што су га Неуроби у доколици, док се човек још није пробудио, мало оговарали, није ништа марило. Још су најдревнији филозофи записали да слуге воле да оговарају своје господаре.

Куха лекарског помоћника Василија Михајловића Фрунзеа налазила се свега двадесетак корачаји удаљена од болнице у којој је радио. Велики воћњак око ње лети је постајао склониште од топлоте, ту су се купали у хладној води потока који се спуштао са планине Алтај. А снежни врхови ове планине су се величанствено дизали над градом Пишпеком.

Седмогодишњем дечаку Миши и његовим друговима било је одједном забрањено да се играју под гранатом крушком јер је ту подигнута ко либа коју је чувао стражар. Сазнали су да се у колиби налази Кадир Чолпонкул. Зна ли су они тога чуку, он је важио као паметан човек али га нису волели мухамедански свештеници. На њихов захтев Кадир је био ухваћен и осуђен. А народ га је ценно и сматрао херојем. Доведен је ту и смештен у колибу зато што је био болестан и Мишин отац га је лечио.

После неколико дана колибе је нестало, а Кадир одведен.

— Тата, зашто су ставили ланце на Кадирове руке? — питао је Миша оца. Василиј је погледом црне бркове и ништа није одговорио.

— Где су га одвели? Он је болестан и мора да се лечи — наваљивао је Миша.

— Далеко, далеко у Сибир, на тежак рад.

— Па њега сви воле, он је добар, зашто онда...

— Кад порастеш све ће ти бити јасно.

У пролеће дојаше једног дана неколико Киргиза пред њихов дом. Они су јако ценили Василија који их је бесплатно лечио и називали су га „атарус“.

Сутрадан је отац рекао да иде у лов пошто је грануло

ЈУНАК КАДИР

пролеће. Миша је већ одавно о томе сањао и нестрпљиво се препоручио:

— И ја ћу с тобом, тата.

— Не можеш, о томе нема ни говора! — одсечно одговори отац.

Идућег дана Миша устаде пре свих, узне неке своје ствари и хушну их у кола под се но, па се упути сам ка шуми.

Док се спремао отац примети да нема Мише и упита мајку:

— Где је онај твој обешетњак?

Миша се није одазвао на мајчин позив, а отац, иако љут, радовао се што му је син толико упоран.

Кола су се труцкала по блатњавом путу, а Василиј је са кочијашем Семјоном тихо разговарао. Сунце је већ високо одскочило и постало го плије. Коње су почеле да облећу муве, а пси су исплажених језика трчкарали око кола. Одједном они радосно залајаше и појурише ка једном камену.

— Мишка? — изненади се отац.

— Како сам вас дуго чекао! — бунео се Миша.

— Пењи се одмах у кола!

— Рече тобож љутито отац.

— Пошао си без капе — пре кори га али нежно замрси прсте у плаву косу свог сина.

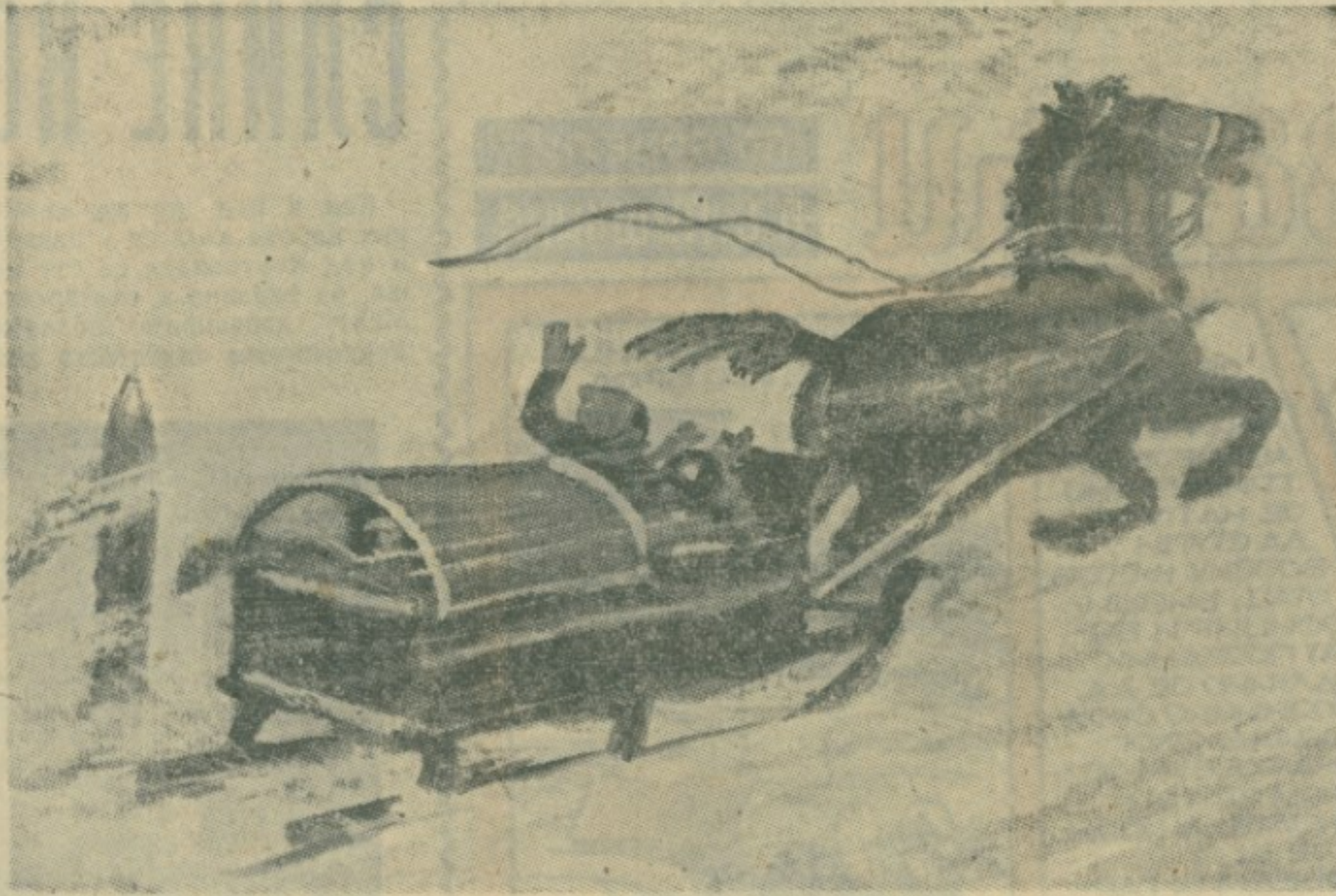
На првом завијутку чекао их је један човек. Рекао је нешто на киргиском и Василиј скочи са кола.

— Сине, припази коње — рече Миши и узне своју лекарску торбу. — Ми ћемо се одмах вратити.

Ускоро несташе у шипрају за водичем али до Мише допреше речи: „Рањен је у главу и лако може умрети!“

— Тигра су ранили! Морам и ја да га видим — узврпље се Миша, привеза коње за дрво и потрча за њима.

Истинита прича из пера Хелене Резато о присебности шеснаестогодишње девојчице која је жртвовала себе да би спасла од смрзавања свог малог брата и сестру

ИЗГУБЉЕНИ У СНЕЖНОЈ ОЛУЈИ

Јутро је било лепо и сунчано. Био је петнаести март и снег је почео полако да се топи. Фармер из Северне Дакоте Вилијам Минер вратио се у подне са посла.

— Вечерас ће снега сасвим нестати — рече он расположено својој жени.

После пријатног ручка, полазећи да протегне мало ноге по дворишту, он застане на прагу изненађен:

— Погледај! — повика.

Са северозапада је долазио црн облак и подмукло се ширио ка њима.

— Прелећна снежна олуја долази нам увек са севера — рече мирније Бланша Минер, која је као жена са седа то просто нагоном осећала.

— Уведи стоку, — рече Минер — а ја идем у школу по децу.

Оседла свог најбољег коња и крену по лавици ка школи удаљеној четири километра.

Небо се потпуно смрачило. Улетео је у снежну олују и једва успео да некако стигне до школе. У штали остави коња а затим се попе у разред.

Многа деца су имала своје коње и саонице, али је било наређено да у случају снежне олује не напуштају школу ако по њих не дође неко од старијих.

— Ено, тате! — повика Хазел Минер брату и сестри. — Узмите капуте... Ево вам и шалова.

Хазел се сажде да својој сестрици заведе пертле на цицелама.

— Не заборави уибеник из историје — довикну она Емету.

„Човек се занста на њу мрже ослонити, — помисли отац, — увек понечим изненади“ и дохвати Мирдит да је пренесе до саоница које је сам направио, смести девојчицу поред брата у сламу, покри их цирадом, њебадима и бивољом кожом. Хазел заузео место возача а отац упрече кобила Мод.

— Ја ћу узяхати Кида и ићи ћу испред вас — повика он својој кхери да би га она могла чути кроз фијук јаког ветра.

Кобила Мод се упуту ка кући. Али, кад пуче гром, она се уплаши и пуно брзином крену ка југу. Хазел је изгубила контролу и једва назирала кроз вихор и саму кобила, а није ни слутила да је она кренула супротним правцем. Из свег гласа она повика малишанима који су од страха били избуњили очи:

— Не бојте се! Стрњи ћемо кући пре тате и добићемо трку! Мод добро зна пут.

Уз тешку муку једва савла да кобила и она успори, крену ходом а затим стаде сва заперена од зноја.

— Да ли смо стигли кући? Победили смо тату? — упита Емет.

Хазел сиђе у снег. Није била у стању да види да ли се налазе на друму или усред поља. Једва је успела да поново заузме своје место и узме дизгине у руке.

— Нисмо више далеко од куће, — рече она. — Сад се Мод мало умирила и наћи ће прави пут.

И кобила крену али ускоро упале у једну рупу пуну воде од истопљеног снега. Хазел опет сиђе у снег и да би је извукла Мод замочи голе руке у ледену воду.

Угледа како из снега вири један шиљак — то је свакако била ограда неке фарме. Били су онда спасени.

Емет се извуче из саоница да види шта ради сестра и они заједно скидоше лед који се нахватао на губици старе кобиле.

Задихани од ветра и снега, попеше се поново у саонице. Мод се тешко кретала и њихова запрега ускоро удари у неку невидљиву препреку. Саонице се накривише и деца попадаше на цирадом.

Сав труд да извучу саонице остао је без успеха јер су оне биле сувише тешке за њих. Нису успели да их исправе.

Усред бесне олује, у мраку, Хазел увиде да она као најстарија треба да донесе неку одлуку.

— У реду! — рече најзад. — Овде смо као у нескрпљени. Гледаћемо да се угодном местима.

Саонице су биле накривљене и дрвено дно је могло да

послужи као шатор. Хазел пронађе њебад и крзно и простре их по циради, која им је сада служила и као простирка и као заклон.

По њенм савету Емет и Мирдит се припише једно уз друго. Али јак ветар је отрглао део цираде, а да ветар не би однео покриваче, Хазел леже преко њих.

— Емет! Мирдит! — повика. — Покрећите се мало! Ја ћу да брзином до сто. Мрдајте ногама као да трчите. Хајде, почињем: један, два, три...

Осети ускоро да деца мичу ногама. И она покуша исто; њен мозак је издавао наређења њеним удовима, али није било резултата.

— Уморна сам. Да ли можемо да прекинемо? — јави се задихано Мирдит.

— Не! — одговори Хазел строгим гласом. — Тек смо дошли до 71. — и нареди: — Мичите прстима, отворите и затворите шаке сто пута!

— Дођи код нас, Хазел! — повика Емет провлачећи главу напоље. — Направићемо ти места.

— Не, не могу. Њено замрзнуто одело — знала је, не би их нимало загрејало.

МАЛЕ ВЕСТИ

У Москви треба ускоро да се појави први део „морфолошког каталога галаксија“. Овај том садржи детаљне описе више од 7000 видљивих галаксија у северној хемисфери. Потпуно дело садржаваће податке о тридесетак хиљада галаксија.

У Туркменији ће ускоро почети са грађењем једне необичне зграде чији ће се темељи поставити на три разна нивоа и имаће уграђене металне амортизере, уређаје за пригушивање потреса. Да би се ова кућа срушила потребно је да земљотрес траје више од 36 часова.

Једна фирма из Филаделфије пустила је у продају покриваче за лето који расклапају.

Посетиоци необичног акваријума Дарбен у Индијском океану, могу да посматрају хиљаде разних риба које ту имају све услове за живот као у мору. Велику atrakцију за посетиоце представљају три човека-жабе који их гри пута дневно хране.

Дресер бува из забавног парка Тиволи у Копенхагену упутио је очајнички позив својој сабрањи у Европи. Хи-

— Ако не останем овде, све ће однећи ветар, — рече она. — Уосталом, није ни хладно. Сад ћемо да певамо!

Испод покривача су се чули дечји гласови — певали су једну школску песму.

За време бескрајне ноћи, Хазел им је стално говорила: — Радите гимнастику, причајте приче, певајте. Не заборавите да не смете да заспите... чак иако ја заспим. Обећајте ми да ћете остати будни макар вам се много спавало. Спречите једно другог да задрема. Да ли ми то обећавате?

Они обећаше. — Зашто тата не долази по нас? — питала је Мирдит неколико пута.

Кад се Вилијам Минер осврнуо и приметио да су деца напустила школско двориште, убеђен да је Мод као обично пошла право кући, он потера свог коња кроз снежне наносе. Жена их је чекала на кућном прагу. Али кад се појави само отац а деца ни после двадесетак минута — њиховом ужасу није било краја.

Минер одмах даде преко телефона знак за узбуну. По цену живота, око 40 људи кренуше у потрагу. Зауостављали су се код сваке фарме да промене коње и да попију нешто топле. Сва остала деца су се била вратила кући.

Ветар је дувао брзином од 100 километара на сат. Барометар је пао на минус 18 степени. Снег је непрекидно падао. Прекинули су трагање до сванања.

Једна група људи ујутру наиђе са јужне стране школе на замрзнуте трагове неких саоница. Одмах наставише тим путем. Људи на коњима, пелине или саоницама прокрстарили су читаву околину. Тек у два часа, управо 24 сата по нестанку малих Минера, трагачи су издалека приметили нешто црно у једном пашњаку на око 3 километра далеко од школе. Биле су то преврнуте саонице. Поред њих, као стража стајао је непомично један коњ, жив.

На земљи је било укружено тело девојчице са откопчаним капутот, и рукама испруженим према брату и сестри.

Људи пажљиво подигоше покриваче и нађоше Мирдит и Емета, упола смрзнуте али живе. Они су одржали реч даду сестри и нису заспали. У дворишту суда у граду Центер подигнут је споменик на коме скромно пише:

„О пожртвовању Хазел Минер (11. април 1904 — 16. март 1920.) живеће вечна успомена“.

ИСТОГ ДАТУМА

У шведској породици Лунгрен нарочито је значајан датум 12. јануар — дан рођења њена три члана. Ове године старатамајка Брита Лунгрен прославила је свој 47. рођендан, њена ћерка Ан-Брит 19. а ћерчица, односно унука, напунила је годину дана живота. Веома је редак случај да у једној породици три генерације имају исти датум рођења. Шведски статистичари су израчунали да тек на 10 милиона породица долази једна са оваквим податком: истим датумом рођења старатамајке, ћерке и унучета.

КО ЋЕ СЕ ОДАЗВАТИ

Једно село у идиличном крају средње Италије да би привукло туристе срочило је овај, врло незгодан позив: „Код нас нема аутомобила, ни мотоцикла ни весли. Једино магарице проналазе пут до нас горе. Покушајте и ви, код нас ћете се сигурно добро осећати!“

НИЗИЈА

Већи део територије Републике Ирака сачињава низија око река Тигриси и Еуфрата. Стога је земља оправдано тако названа: њено арапско име у преводу на наш језик значи „Низија“. Сама пак низија назива се Месопотамија — по грчким речима *mesos* — средња и *potamos* — река, а значи „Меурепце“ (намећу Тигриси и Еуфрата). Главни град земље, Багдад, у преводу са средњеперсијског значи „Божји поклон“ или „Богом дани“. Површина Ирака је 444,4 хиљада км². Има преко 7 милиона становника (око 80 посто Арапа). У тој земљи постоји неких 350 врста урмјних пали, а број стабала досиже 31 милион.

АНЕГДОТЕ

Веран себи

Рамо, истакнути француски композитор из 18. века, тешко се разболео. Чувши за то један свештеник, иако непозван, дошао је болеснику и стао да га наговара да се причести. На сва његова наговарања Рамо му је најзад одговорио:

— Свети оне, читавог свог живота нисам написао а ни одвратио ни једну лажну ноту. Дозволите ми да останем веран самом себи.

Опомена

Бернарда Шоа посетио је једном неки разговорљив и не много обзиран новинар. Постављао му је безбројна питања не мислећи да је већ време да се опрости. Дошла је и поноћ, а новинар не само што се није дизаво из фотеље већ је ко зна по којим пут, извадио кесу с дуваном и почео да пуни своју лулу. Тада му Шо рече:

— Шта, млади пријатељу? Зар ви пушите и на улици?

На праву адресу

Познати дански хирург професор Јергенсен, који је сам возио своја кола, имао је судар у коме је возач другог аутомобила био тешко рањен. Јергенсен је узео унесрећеног у своја кола, одвезао га на клинику и лично га оперисао. После неколико дана, када се пацијент опоравио, Јергенсен му за време јутарње визите рече:

— Драги пријатељу, имали сте срећу што сте се обратили на праву адресу. Не судара се свако са својим хирургом.

— Свакако, докторе, — одговори му пацијент. — Али, да сте у судару настрадали ви а не ја, онда бисте ви имали срећу да се обратите на праву адресу. Ја, наиме, имам једно добро стојеће погребно предузеће.

Уздарје

Брокхауз, издавач Шопенхауерових дела, послао је познатом филозофу једном за неки празник златан сат.

После извесног времена Шопенхауер се писмено захвално дародавцу али није могао да се уздржи а да на крају писма не дода како поклоњени сат „не иде добро“.

Брокхауз му је одговорио: „Поштовани господине, сат је уздарје за вашу књигу. Будите уверени да и она не иде добро“ — и био је у праву јер су све Шопенхауерове књиге слабо продавале.

Изгубљена опклада

Некадашњи председник Сједињених Америчких Држава Калвин Кулиџ био је познат по својој ћуљивости. Једном му је нека млада жена, која му је била представљена у Вашингтону, испричала да се кладила са својим пријатељима да ће јој успети да из њега извуче више од три речи. Кулиџ је погледа и рече смећући се:

— Ви ћете изгубити!

великог мајстора: — Како сте успели тако да савладате технику?

Композитор му суво одговори:

— Треба само свирати оним редом како су ноте написане, да би се музика створила сама по себи.

КАШЕШАНОВА КЋИ

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

СЛИКЕ КОНГОАНАЦА

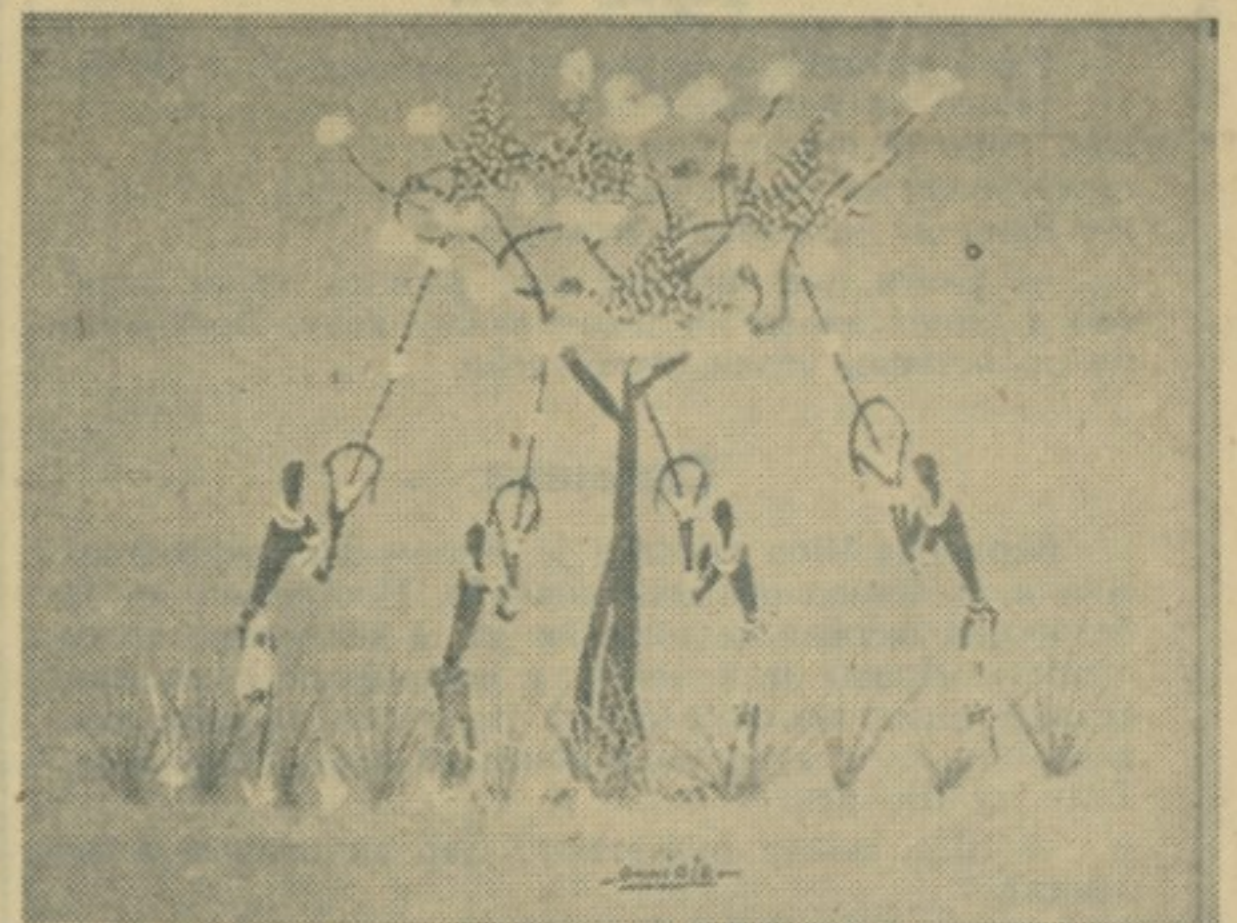
Као и код других афричких народа који су у развоју и код Конгоанаца се све мења, па наравно и сликарство. Међу данашњим познатим конгоанским сликарима знатно место заузимају сликари Каба, Оснала, Гвинабе чије репродукције слика доноси-мо, и други. Треба истаћи да су сви млађи од 20 година.

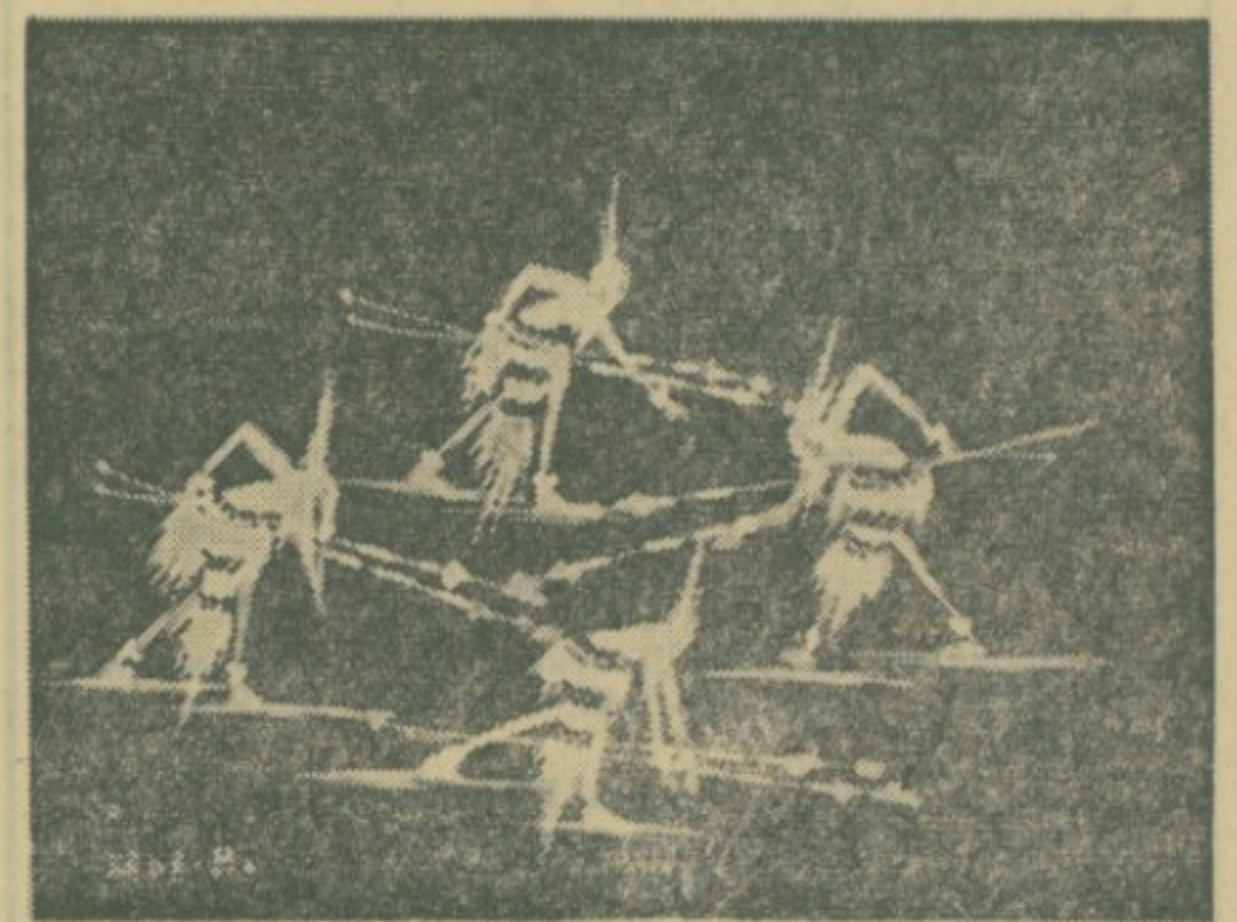
ОВО ЈЕ СЛИКА УМЕТНИКА ОСИЛЕ НАЧИЊЕНА У ТРАДИЦИОНАЛНИМ ОКВИРИМА КОНГОАНСКЕ УМЕТНОСТИ. ВИТКЕ АНТИЛОПЕ И РАЗДРАЖЕНИ МАЈМУНИ ВЕЖЕ ИСПРЕД УБИЛАЧКОГ КОШЉА. ИНТЕРЕСАНТНО ЈЕ ПРЕДСТАВЉЕНО СТАБЛО ПАЛМЕ ЛЕВО НА СЛИЦИ

НА ГВИНАБЕОВОЈ СЛИЦИ СУ ЖИВОТИЊЕ И ЛОВИЦИ ПРИКАЗАНИ СТИЛИЗОВАНИЈЕ

НА ОВОЈ ОСИЛИНОЈ СЛИЦИ ЈЕ КАРАКТЕРИСТИЧНО ОДСУСТВО ФИЗИОНОМИЈЕ ЛОВАЦА; КОНГОАНСКИ УМЕТНИК ЈЕ ХТЕО ДА ПРЕДСТАВИ БЕЗЛИЧНЕ ЛОВЦЕ СА ОРУЖЈЕМ У РУЦИ И ДА КАЖЕ КАКО СУ ГОЉЕНЕ ПТИЦЕ ХРАНА УРОБЕНИКА.

УМЕТНИК КАБЕ ЈЕ ПРИКАЗАО ТРАДИЦИОНАЛНО ОРУЖЈЕ АЛИ ЈЕ ДАО НОВУ ИДЕЈУ О РАТУ.

ШАХ И ЊЕГОВ СЛУГА

Стари уважени шах уђе у свечану салу. У очима му се огледало незадовољство, и он рече:

— Ја, мудри шах, данас сам тужан. А знате ли зашто? Ту јан сам због превелике мудрости. Ко успе да ме расположи неком глупошћу добиће титулу дворске будале.

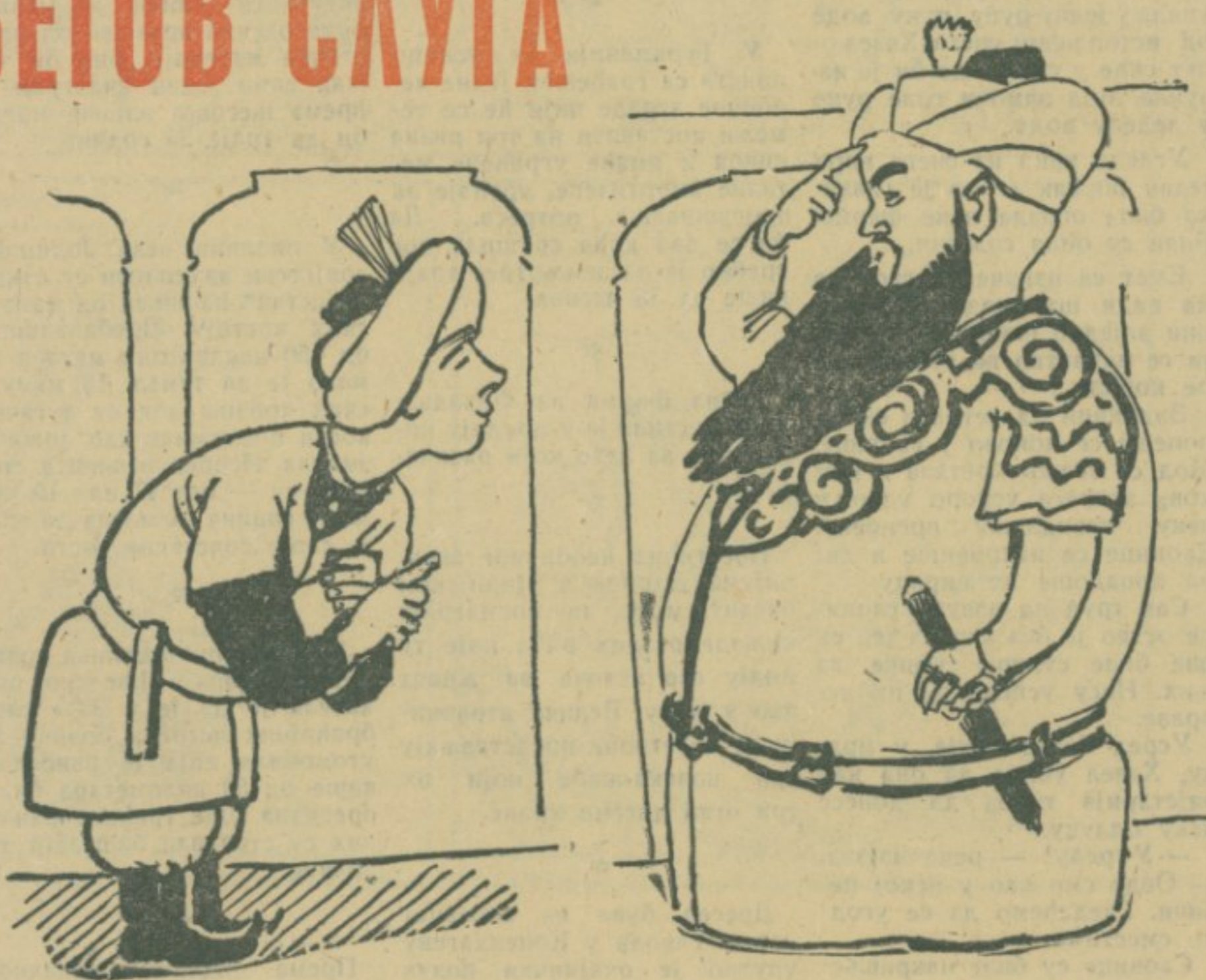
Те речи је чуо слуга Ахмед и он помисли: „Ако не рескрирам погрешницу“. Зато рече:

— Премудри господару, твоја мудрост је надалеко позната, али покушај да погодиш шта се налази под мојом кошуљом. Ако погодиш даћу ти половину. Таквих нема на пијаци. А ако кажеш колико их је — поклониху ти све.

Премудри шах се замисли и нестрпљиво рече:

— Нећу да лупам главу, нека то израчуна мој благајник. А ти, мој покорни слуго, кажи каква се чудна ствар крије под твојом кошуљом?

— Јабучке, господару, — одговори слуга задовољно.

Пси против тенкова

Међу многобројним непријатним изненађењима која су Немци доживели у Москви, крајем 1941. године, били су пси „самоубице“. Када су немачке трупе биле на двадесетак километара пред Москвом из совјетских ровова су нагрнули пси натоварени експлозивом. Дресирани животиње су ишле право на немачке тенкове и уништавале их товаром експлозива.

Ко је пронашао синхронизацију?

Прва филмска синхронизација, говорни превод америчког филма «Изгубљени целепин» на немачки језик, дело је једног лекара

РУДОЛФ БАХ КОЈИ ЈЕ ПРОНАШАО „ПОЗАЈМЉЕНИ ГЛАС“

Бесцелна доктор Рудолф Бах пронашао је пре 33 године да се глас може „позајмити“ и синхронизовати. Додуше, он није проналазач у обичном смислу — свој изум није могао да патентира — али припада свакако пионирима који су двадесетих година овог века револуционирали технику, уметност и науку.

По професији је био глумица, директор позоришта и доктор медицине. Медицински факултет завршио је у Бечу 1913. године али га је још у младим данима привлачило позориште. Узгред је посећивао глумачку школу и примао сваку улогу коју би му понудили. Пред почетак првог светског рата радио је у „Ирвинговом позоришту“ у Њујорку а после рата као директор „Немачког позоришта“ у Њујорку стављао је годишња на репертоар, пред стално распродајом кућом, оперете аустријског композитора Леа Фала, немачког Ханса Алслера и мађарског Емериха Калмана. Поред тога што је све представе режирао често је играо и као глумца.

Американцима су се свиделе оперете, јер су у оно доба радо примали све што је долазило из Европе. У време највећих његових успеха, Бах је привукао 1927. године филм. Тада је баш наступала прекретница на филму — од немог се прилазило на гонфилм и Рудолф Бах је ангажован као режисер.

Амерички енглески језик се по нагласку и начину изговора прилично разликовао од енглеског. А енглези — поносни на свој изговор — одбијали су да купују филмове снимљене у Америци са њиховим изговором. Рудолф Бах је онда дошао на идеју — да енглески глумци изговарају амерички текст. Технички то није представљало нарочити проблем јер је тада то из филма долазило са плоче. Требао је дакле само нови говор снимити на нову плочу.

Стручњацима се додуше није много свидела идеја нити су веровали у успех „позајмљеног гласа“. Тек је шеф „Британског Гомон-Филма“ Артур Ли схватио значај синхронизације, не само са америчког енглеског на британски енглески него и на друге језике. Разуме се да је у почетку несавладљиву тешкоћу представљало „уградити“ страна речи у покрете усана глумца.

Са великом надам Артур Ли је предао Рудолфу Баху филм „Изгубљени целепин“ и уз њега воштане плоче за снимање тона. Овај филм је требало да буде први амерички филм „преведен“ на немачки језик.

Са неколико старих пријатеља и неколико својих сарадника из „Немачког позоришта“ Рудолф Бах је прво превео сценарио. Три недеље су глумци вежбали да говоре немачки текст уз покрете усана које су правили америчке колеге. Тек тада је снимљена прва плоча, за сцену од пет минута, на немачком језику.

Филозофи и професори немачког језика на Колумбијском универзитету којима је прика-

зана ова пробна плоча били су изненађени успешном продукцијом. Неколико месеци касније у Берлину је одржана премијера филма „Изгубљени целепин“ са Конвеј Тирлом и Виржинијом Вали у насловним улогама — и са позајмљеним гласовима немачких глумца.

Америчком филму који је баш опет био у кризи синхронизација је донела нови уметнички и финансијски успон. Рудолф Бах је позван у Холивуд да склопи уговор са Метро-Голдвин-Мајером. Синхронизовао је за разне филмове гласове свих великих звезда — од Грете Гарбо до Гари Купера.

Данас Рудолф Бах живи у Бечу као пензионер и често иде у биоскоп где најрадије гледа синхронизоване филмове. Када је Волт Дизни снимљо филм о хору „Винер Сенгер-клубен“ обратио се Рудолфу Баху за савет у погледу синхронизације.

СЛИКЕ У БОЈИ ЗА 90 СЕКУНДИ

Како каже да у двадесетом веку нема мађије. Пред нама стоји лепа девојка у црвеној хаљини и у рукама држи букет шареног швећа. Човек са фотографским апаратом притисне на окидач, из заљег дела камера извуче шлафину папира а деветдесет секунди касније извади из камере слику у боји велику као дописна карта. Фотографија је одличног квалитета, беспрекорно оштра и природне боје. Зар то није фото-мађија. И док ми са неверицом климамо главом, стручњаци покушавају да објасне да је у питању нови „поларколор“ филм.

Све је то почело у ствари још 1947. године када је амерички научник др Ланд пронашао нов процес развијања фотографија за свега неколико минута — данас за црно-беле фотографије тај процес траје свега десет секунди. Квалитет ових слика је изврстан и ни у ком случају се не сме мешати са брзом фотографијом која нам је позната са вашара.

Доктор Ланд је основао предузеће Полароид које је досад продало пет милиона камера за црно-бели полароид филм. Сада је већ почело и са производњом колор-филма за те камере.

Већ од самог почетка др Ланд је почео уз сарадњу многих познатих научника да експериментира са филмом у боји. У истраживачке сврхе утрошена су велика материјална средства. Кад се има на уму како је компликован процес добијања обичних колор фотографија онда се тек може замислити колико је било тешко усавршити систем тренутних фотографија у боји.

Хиљаде нових синтетичких једињења створено је и испробано док се најзад успело. Нови филм се у основи састоји из два дела од којих један (негатив) израђује фирма Кодак док други (позитив) израђује предузеће Полароид.

При хладном времену развијање траје мало дужа. За снимање у соби употребљавају се електронске „блиц“ лампе или сијалице за вакуум блин превучене плавим Формат стике је 8,5 x 10,5 сантиметара што одговара стандардним Полароид камерама.

Колико је било компликовано направити нови филм, коме се засад још не зна цена, говори чињеница што се негатив састоји из осам слојева наливених један на други, а свих осам су тањи од

Као из рукава на-
квог мађионичара,
за непуну два ми-
нута добија се фо-
тографија беспре-
корног квалитета у
природним бојама

да се фиксира. Слика излази из камере мало влажна али већ после пола минута је потпуно сува, а постојаност јој је чак већа него код обичних слика јершто се налази на танкој плочици једне синтетичке материје а не на папиру.

Овакве слике се могу повећавати, а зрна су тако ситна да се чак ни лупом не виде. Неосветљен филм има рок трајања једну годину.

Разлика између слике која је за један отвор бленде превише или премало експонирана једино је у томе што је једна светлија а друга тамнија, док је квалитет боја непромењен, што није случај код обичних фотографија у боји.

Токио има преко десет милиона становника

Према најновијим статистичким подацима главни град Јапана Токио има више од 10 милиона становника, а сваке године број расте за 300.000 становника. Од тога се 200.000 досељава из разних крајева Јапана и настањује у главном граду. Преко 280.000 породица нема обезбеђен кров над главом.

И од тога куће

Пластичне материје наше су широку примену у животу човека. Данас више нико није у стању да наброја шта се од њих прави. И наше су трговине пуне разноврсне робе од те материје, али у индустријски развијенијим земљама праве се и друге ствари, на пример „куће“.

„Ваздушне куће“, како их неки називају, употребљавају се као сале за изложбе, као привремена склоништа, кантине, или канцеларије и станови за службенике на теренима јер могу по потреби лако да се преносе, затим се

праве болнице за хитну помоћ, и друго.

Летос је у енглеском граду Њукеју радило и „ваздушно позориште“ са 500 седишта. Изграђено од лаке најлонске тканине као шатор, „позориште“ је било причвршћено гвозденим кочевима за земљу а читава зграда је надувана и одржавана помоћу ваздушног притиска који су стварали електрични вентилатори. Оваква кућа може се подићи за неколико часова и лако се преноси из једног у друго место.

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

ОСНОВНО О ЈЕДНАЧИНАМА

Нови примери једначина. Решити једначину $5 - 3x = x - 1 \dots (3)$

Применићемо малочас приказану методу. Ако решења постоје и ако се узме да неко решење стоји уместо слова x , онда је $5 - 3x = x - 1$ истовредно са $5 - 3x + (-x) = x - 1 + (-x)$, тј. са једначином $5 - 4x = -1$. Ова је истовредна са $5 - 4x + (-5) = -1 + (-5)$, ова са једначином $-4x = -6$, а ова са једначином $x = 6/4$ или $x = 3/2$.

Последња једначина има једино и једино решење $3/2$, а како је са полазном једначином (3) везана ланцем истовредних једначина, број $3/2$ је једино решење једначине (3).

Пример 4. Решити једначину

$$x = 1/2x + 1/3x + 1/6x + 4 \dots (4)$$

После множења бројем 6 („НЗС“ за 2, 3, 6) прелазимо на истовредну једначину

$6x = 3x + 2x + x + 24$, која има целе „кофицијенте“. Даље се добива $6x = 6x + 24$, или $6x - 6x = 24$, тј. после „извлачења“ броја x пред заграду $(6 - 6) \cdot x = 24$, или $0 \cdot x = 24$. Тако је изведено да је полазна једначина истовредна једначини $0 \cdot x = 24$. Ми добро знамо шта значи та истовредност — једначине $0 \cdot x = 24$ и једначина (4) имају иста решења. Међутим, једначина $0 \cdot x = 24$ нема решења; ма шта ставили место x $0 \cdot x$ је 0 а не 24. Дакле, ни полазна једначина нема решења.

Пример 5. Решити једначину

$$x = x \dots (5)$$

Ставимо уместо слова број 1; изађе $1 = 1$ што је истина, дакле, број 1 је решење. Ставимо — 3, изађе $-3 = -3$, дакле и — 3 је решење. Ова једначина има безброј решења — уместо x се може узети ма који број. Исто бисмо закључили и ако једначину мало преудесимо (трансформисамо), тј. ако пређемо на истовредне једначине: $x - x = 0$, тј. $(1 - 1) \cdot x = 0$, или коначно $0 \cdot x = 0$. Знамо да

је $(x = x) \Leftrightarrow (0 \cdot x = 0)$. А једначина $0 \cdot x = 0$ има као решење сваки број, значи да исто важи за једначину (5).

Пример 6. Решити једначину

$$-1/4x + 7 + 2x = x + 3/4x + 7 \dots (6)$$

Према приказаној методи $(-1/4x + 7 + 2x = x + 3/4x + 7) \Leftrightarrow (-x + 28 + 8x = 4x + 3x + 28) \Leftrightarrow (7x - 7x = 28 - 28) \Leftrightarrow (0 \cdot x = 0)$. Опет је сваки број решење, као у примеру (5). Овде смо објашњења оставили читаоцу да их сам додта.

Једначине које смо решавали јасно указују на разноликост прилика — неке имају једино и једино решење, неке немају ниједно решење, неке имају сваки број као решење. Ако смо математичари, онда морамо да средимо нађене резултате. Тиме ће бити заокружена теорија о свим једначинама ове врсте.

Нека је задатак да се реши „општа“ једначина

$$ax = b \dots (*)$$

где су a и b познати бројеви а x „тражени број“. (Једначина (*) обухвата као по-

себне случајеве све посматране једначине: и једначину (1) која се из те опште једначине добива ако је a број 1 и b број 8 и једначину (2) тј. њој истовредну $x = 4$ (за a опет 1, b сада 4), и једначину (4) тј. њој истовредну $0 \cdot x = 24$ (а је 0, b број 24) и једначине (5) и (6) (и a и b су 0).

I. Ако је $a \neq 0$, $(ax = b) \Leftrightarrow (x = b/a)$, тј. једино и једино решење је број b/a . (Једначине (1), (2), (3) су од ове врсте).

II. Ако је $a = 0$, а $b \neq 0$, једначина нема решења. (Наша једначина (4) је ове врсте).

III. Ако је $a = 0$ и $b = 0$, једначина има сваки број као решење. (Једначине (5) и (6) долазе овде).

Тема Решавање једначина овим свакако да није докрајчена. Имамо сразмерно добро срећену теорију једначине $ax = b$, једначине првог степена са једном непознатом, толико. Али су скоро све најважније идеје и дефиниције дате, тако да ће после пажљивог читања горњег, решавање једначина других врста бити доста лако, бар у погледу разумевања задатка и методе решавања.

(Наставиће се)

ПОВРАТАК У БАСТОЊУ

Читаво село остало је без постелног рубља да би савезнички падобранци, опкољени Немцима, могли да се камуфлирају и изједначе са снегом на пољима. Догађај описује учесник у борби Џон Ханлон

Немачки контранапад у Арденима тог хладног децембарског дана — 1944. године био је у пуном јеку. У очајању, Хитлер је покушавао да нанесе савезницима последњи удар. Наша 101. дивизија, пребачена авионима, хитно је заузела у белгијским Арденима један одбрамбени сектор.

Батаљон од 600 падобранца којим сам ја командовао добио је наређење да заузме у Белгији Хемрул, мало место три километра северозападно од Бастоње које је припадало општини Лоншан. Нимало угледно, место је имало око стотину грађана и два десетак повећаних имања са шталама. Све је то изгледало доста бедно и тужно.

Нисмо имали ни довољно хране ни муниције а снаге су нам биле слабије од непријатељских.

»НАР«

Гранада је град на југу Шпаније, у Андалузији, у северозападном подножју Сијера Неваде, у долини реке Хенил, познатој по знатним површинама наводњаваног земљишта. Има преко 160 хиљада становника, предузећа прехранбене индустрије, у близини су рудници из којих се вади руда твожња. Гранада је стари град, бина је чак римска колонија (насеобина), а у време владавине Арабана један од политичких, културних и привредних центара мауританске државе. Из тог времена потиче дворачтарџава Алхамбра (13. до 14. век) и дворач Карла V. Универзитет у граду је основан у 16. веку. Гранада у преводу са шпанског значи „нар“.

тељских. Пошто је снег прекрио тле за 15 сантиметара нисмо могли ни да се камуфлирамо. На белој основи падале су јако у очи наше зелене униформе. Да бисмо решили тај проблем сазвао сам све своје официре. Неко је предложио да употребимо креветске чаршаве. Али како да дођемо до њих?

Послао сам ађутанта у општину да се распита да ли нам становници могу позајмити неке чаршаве.

— Обећајте им да ћемо им све вратити чим будемо могли — рекох му кад је кретао.

Члан општине Виктор Гаспар, бркати седамдесетогодишњак са округлим црвеним лицем саслушао га је пажљиво. Већ двапут, 1914. и 1940. године његово место заузимали су Немци. Без оклевања он га је позвао:

— Пођите са мном!

Пређосмо преко друма и уђосмо у малу капелу. Гаспар ухвати конопац и поче да звони рекавши:

— Моји људи знају већ шта то значи: треба да дођу одмах.

На први одјек звона једна жена промоли главу кроз своју колибицу, наћули ухо, брзо обриса руке кеџелом, обуче капут и упути се ка цркви. Ускоро се велика група људи нађе пред њом.

Како је ко стизао, Гаспар му је говорио:

— Донесите ваше креветске чаршаве, потребни су Американцима за камуфлажу. Пожурите!

За непуну пола часа, накупило се преко две стотине чаршави.

На моје обећање да ће чаршави бити враћени нико тада није мислио. Али тек доцније кад сам чаршаве поделио мојим људима разумео сам да од тога неће бити ништа. Према прописима свако је могао да направи камуфлажу за себе и за свој митраљез. — И чаршави су били цепани. Батаљон је личио на фантоме, али су зато сви били изједначени са околном белнином.

У 4 сата ујутру 24. децембра један талас тенкова и пешадије сручио се на нас. И на левом и на десном крилу наша се одбрана брзо распадала. Немци су нас опколили са свих страна угрожавајући и наше бокове и позадину.

Никад догле нисам видео тако огорчену борбу. У једном тренутку сам лепо могао да прочитам натпис на једном непријатељском тенку а у неколико наврата распознао сам и прте лица неколико десетина немачких војника. Испред једне куће падох на једног од наших људи који су били огрнути у бело и мирно гледали шест непријатељских војника како прелазе наше линије.

— Како су могли да дођу чак догле? — зачудих се.

— Немам појма! — одговори ми он мирно. — Али, да се отавде извуку биће већ мало теже.

Наша импровизирана камуфлажа се показала одлична. На једном раскршћу два војника која су послуживала базуку видели смо како им се приближава један непријатељски тенк, пустили су га да приђе на петнаест метара и тек онда осули паљбу на њега.

Одједном, као на дат знак, борба престаде; завлада тишина коју је реметило само

пуцкетање тенкова што су горели на бојном пољу. Заробили смо педесет војника, и нанели велике губитке, док су наши били безначајни.

Неколико дана доцније упућени смо на други сектор, а затим даље. Стално смо се у покрету служили белним чаршавима од чега су се многи већ поцепали, неки изгубили док их се најзад нисмо ослободили. Доцније сам то и заборавио, а после непуних шест месеци кад је рат завршен вратио сам се у САД.

У току јесени 1947. године, прелиставајући неки бостонски лист видех чланак који се односио на битке из другог светског рата. Репортер је био отишао у Бастоњу и у Хемрул и разговарао са људима. Рекли су му да су већ заборавили на лоше услове мена из рата, али да се сећају још својих креветских чаршави... „Ми смо их позајмили једном Американцу — казали су у шали — али нам их није вратио — иако је обећао.“

Написах писмо том листу и признадох да сам ја главни кривац. Моје писмо је изазвало одзив — почели су преко поште да стижу чаршави како бих могао да их вратим оним људима који су нам отишли, кад је било нужно, свесрдно дали. Међу онима који су послали чаршаве налазило се и неколико мојих бивших војника.

Два месеца доцније, у фебруару 1948. отишао сам у Хемрул. И тога дана падао је

снег. Али, уместо војника, почасну стражу су чували скаути. Сви становници села сакупили су се око капеле. Пред вратима затекох Гаспара, још ведрог и веселог. После срдчних поздрава одо смо до цркве и он ми пружи конопац од звона рекавши: — Данас је на вас ред!

И ја почех да звоним. Становници села се окупише око нас као и 1944. оног снежног дана пуног неспокојства и опасности кад нам је њихова дирљива жеља да нам помогну доносила нови полет. Сада сам им од срца враћао дуг.

Један општински одборник

Зими шойло леши хладно

У Британији се изграђују одела од нарочите тканине и могу да служе за сва четири годишња доба: лети је у њима хладно, а зими топло.

У ствари нова тканина је од вештачке свиле у коју су уткане алуминијумске траке. Када су ове траке са унутрашње стране одела оне сакупљају топлотне зраке и у оделу је топло. Довољно је да се одело преврне и да се траке нађу споља — оне ће онда спречавати продирање топлотних зракова и у оделу ће бити хладно.

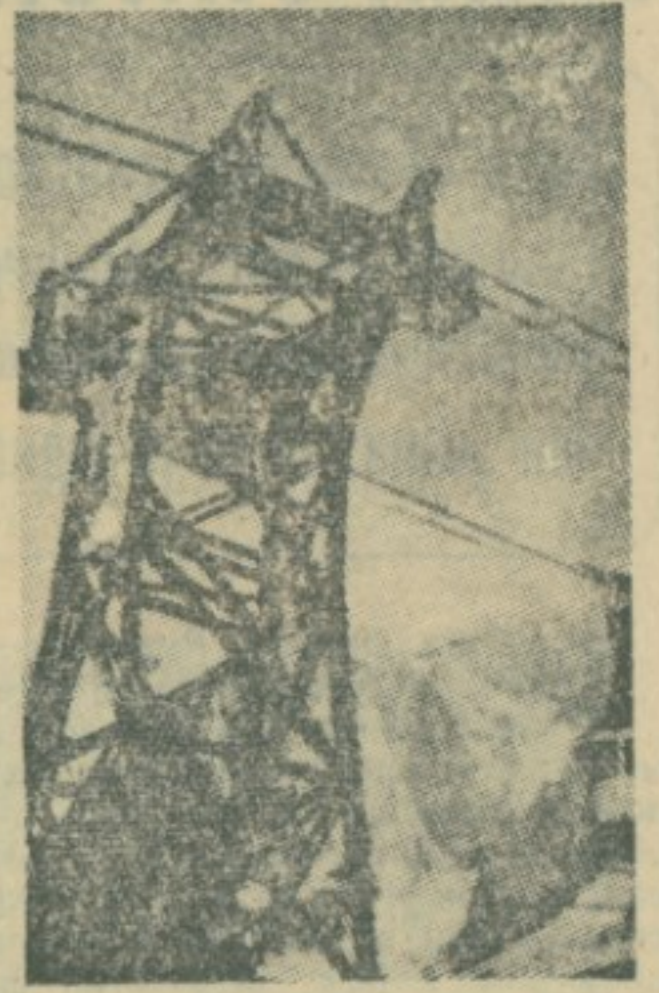
Превртањем одела човеку ће у њему по сваком времену бити угодно.

На проналажењу ове тканине радили су стручњаци из Манчестра, центра енглеске текстилне индустрије, пуне две године.

је водио рачуна да сваки добије онолико колико је дао. Остатак, око 400 метара, предао је дому старца. Прогласили су ме почасним грађанином места и добио сам почасну диплому школе.

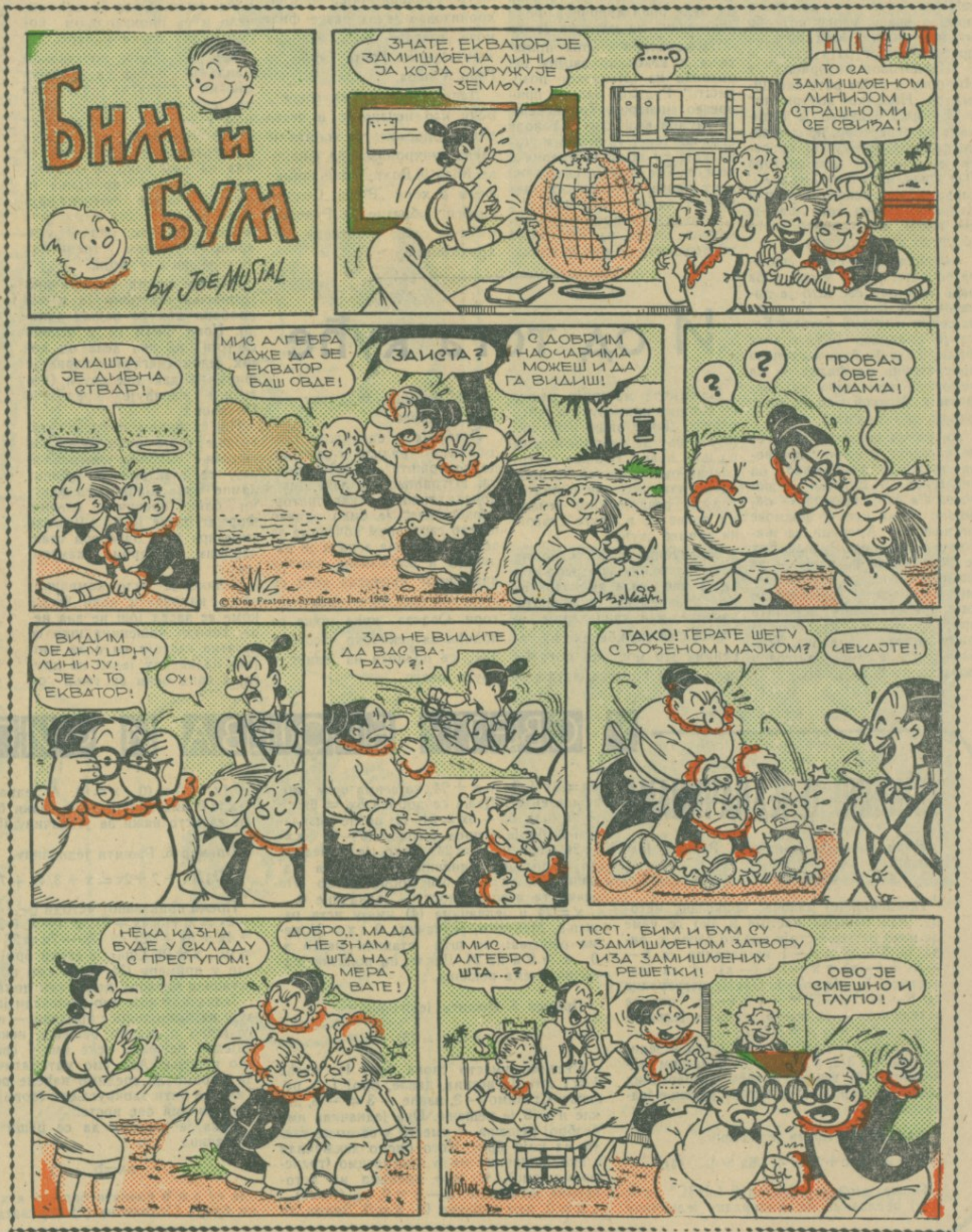
Кад год ми се укаже прилика ја одем до Хемрула. Иако тамо долазим ненајављени сви ме знају. Једном кад сам колима улазио у то мало село срео ме је поштар на бициклу, скочио с њега и отпоздравио војнички:

— Пуковниче, — рече ми он — какво задовољство што вас видим. — Добро нам дошли увек!

НАЈВИША И НАЈДУЖА

Највиша и најдужа жичара на свету налази се на Монт Еспеју (4.668 метара) у Венецуели.

БОЛИВИЈСКА ДИАБЛАДА У АНТОФАГАСТИ

Диаблада је кореографски, по легенди, обрађена игра из богате ризнице боливијског фолклора. Сваке године на отвореном простору или на позорници прика-

зују је добро увежбани играчи маскирани у ђаволе, као симболе Зла. На слици се види фолклорни ансамбл железничара из града Оруре (главног рударског центра Боливије), како на стадиону у Антофагасту у Чилеу, на карневалском такмичењу изводи игру Диаблада. Њоме се оживљава народно веровање да ђаволи сваке године у одређени дан излазе из пакла, и уз заглашну дреку, својом саблажњивом игром и држањем подстићу људе на сва могућна зла. Свуда где прођу ђаволи — почиње да царује Зло. Али се изненада појављује дух Добра, пред којим се ђаволи заустављају уплашени, и полако почињу да се повлаче, док их Добро не натера да се потпуно врате у пакао под земљом. Тиме се ова игра и завршава, уз одушевљено одобравање и клицање фолклорном ансамблу за његово мајсторско извођење Диаблада.

ТАЈНА...

Совјетски инжењери конструисали су необичну телевизијску апаратуру која ће служити за подземна посматрања, јер земљина утроба крије у себи многе тајне.

Да би их одгонетнули, геолози су били принуђени да праве многе бушотине и да врше пробе на разним дубинама. Али, многобројне пробе не дају потпуну слику структуре земљине утробе. Читав пресек земљиног слоја може се сагледати помоћу телевизијске апаратуре. Уређај који су конструисали совјетски научници састоји се од преносног пријемника и предајника који се спушта у отвор бушотине. По спољашности овај уређај личи на метални цилиндар од 6 сантиметара у пречнику и дугачак преко метар и по. У цилиндру, осим телевизијске апаратуре, налази се фотографски апарат који може у бушотини да сними до 50 црно-белих и у боји фотографија. Апаратуром која је

снабдеvena и флешом управља се са површине. Ново „телевизијско око“ пружиле велику помоћ геолозима, рударима и другима.

НУКЛЕАРНЕ БОМБЕ И ПОРАСТ РАДИОАКТИВНОГ УГЉЕНИКА

Нуклеарне бомбе стварају радиоактивни угљеник — 14 у земљиној атмосфери 15 пута брже него што се он природно ствара. Овај радиоактивни угљеник постаје саставни део живог организма отприлике годину дана после уласка у атмосферу. Др Линуус Паулинг, добитник Нобелове награде, тврди да је угљеник много опаснији за човека наследне особине него радиоактивни стронцијум—90. Између марта 1955. и 1958. године концентрација угљеника—14 у доњим деловима атмосфере расте за 5% сваке године.

НОВО У МЕДИЦИНИ

На Физиолошком институту чехословачке Академије наука, развијен је метод који ће омогућити снимање унутрашњости и регистровање електричног потенцијала једне мишићне ћелије. Због овога је конструисана специјална ултрамикроелектрода која се уводи у ћелију мишића помоћу игле за инјекције а повезана је са специјалним осцилографом.

Помоћу овог апарата реги-

струје се импулс у унутрашњости једног мишића за време рада мускулатуре. Овај метод ће служити за изучавање физиолошке функције мишића, а у пракси за одређивање јачине поремећаја нерва који управља радом појединог мишића, и за посматрање поремећаја функција мишића после нервних шокова или сличних болести, као на пример полиомиелитиса.

Самоуслуга у возу

На железницама Западне Немачке овог лета ће бити уведени вагон-ресторани са самоуслугом. Прва кола ове

врсте биће постављена на пругама које саобраћају из Берлина и Лајпцига.

Телевизија замењује очи крманоша

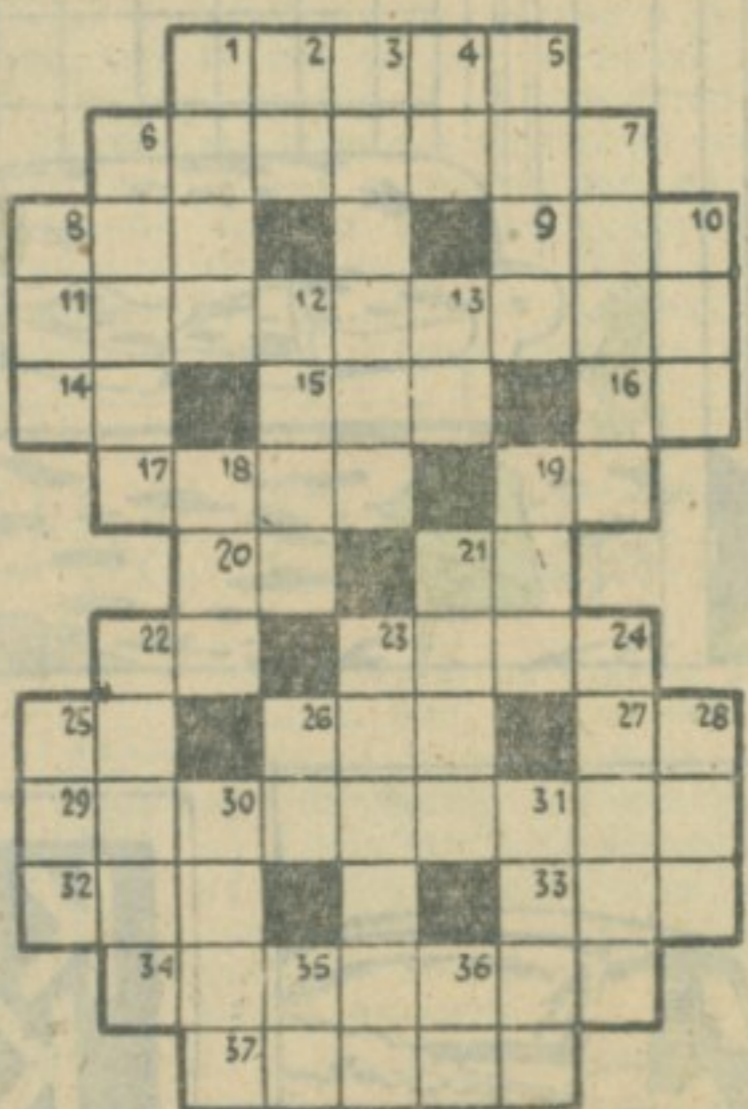
Ових дана је у бродоградилшту Ховалд у Хамбургу пориначу у море брод за превоз петролеја. Брод ће моћи да прими 91.000 тона нафте и биће највећи брод немачке трговачке флоте.

На симути овог брода нарочито се истиче високи димњак. Брод се знатно разликује од других бродова ове врсте по томе што ће, преко обичаја, командни мост бити постављен на задњем делу где се увек налазе машине и кабине за посаду. Али теле-

визијске камере инсталиране напред омогућиле команданту и пилотима да виде на екрану шта се догађа испред групе лађе. Брод је дугачак 260 метара а широк 38. Под пуним оптерећењем његов газ ће износити 14.50 метара.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) река у Азији; 6) телеграм; 8) острвље код Нове Гвинеје; 9) право време (лат); 11) вест преко радија; 14) метеоролошки бог подземља; 15) зимски спорт; 16) предлог; 17) једно превозно средство; 19) вавилонски бог мора и вода; 20) домаћа животиња; 21) свраћеница мере за тежину; 22) ушћина заменица; 23) велика; 25) опоматопеја лавља; 26) телефонски позив; 27) музичка нота; 29) телеграм послат подводним каблом; 32) град у Француској; 33) грчка богиња зоре; 34) уређај за говорење на даљину; 37) наш диригент (Оскар).

Усправно: 1) марљивост, рад; 2) старословенско слово; 3) смер у уметности (18. в.); 4) два суседна слова; 5) прастароимено Новог Зеланда; 6) део лица; 7) врста птице; 8) папагај; 10) узвик нестрпљивости; 12) једнако; 13) француско мушко име; 16) део главе; 18) временско раздобље; 21) врста шибца; 22) градски четврт; 23) припадник једне велике групе народа; 24) мржња; 25) лука у Израелу; 26) хемијски знак за алуминијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

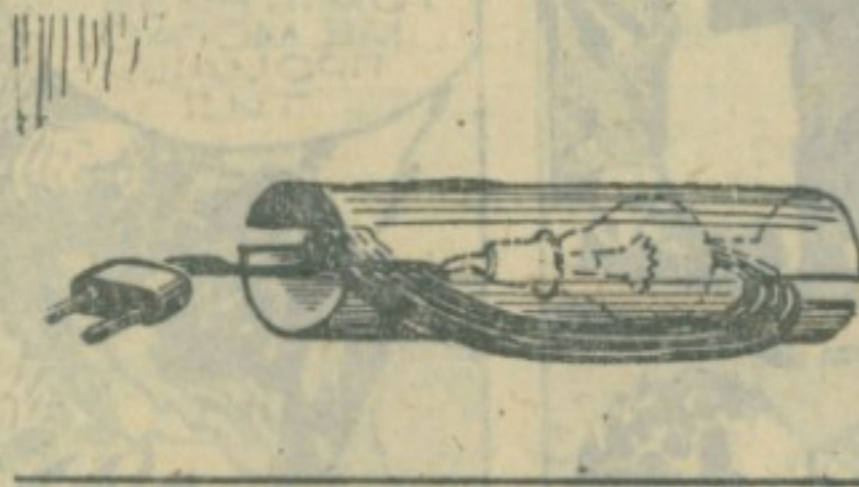
Водоравно: 1) вагон; 6) фебруар; 8) УАР; 9) гас; 11) Фландрија; 14) ао; 15) има; 16) ит; 17) Тиса; 19) И (во) А (ндриш); 20) га; 21) ив; 22) со; 23) слет; 25) ма; 26) ови; 27) ру; 29) Амстердам; 32) Тот; 33) Ика; 34) санкање; 37) саоне.

Усправно: 1) Вера; 2) аб; 3) грудва; 4) оу; 5) наги; 6) фалот; 7) Рајна; 8) Уфа; 10) сат; 12) Ниса; 13) Ра; 18) Иго; 19) иве; 21) Илвер; 22) Самос; 23) снешко; 24) траке; 25) мат; 26) От; 28) ума; 30) стас; 31) диње; 35) на; 36) ан.

НАПРАВИ САМ

ЗАШТИТА ЗА СИЈАЛИЦУ

Картонска цев са зарезима на оба краја одлично ће вам послужити као заштитна фузија при преношењу или чувању електричне сијалице са гвањаном и утикачем, која се употребљава за проверавање исправности електричних инсталација у стану.

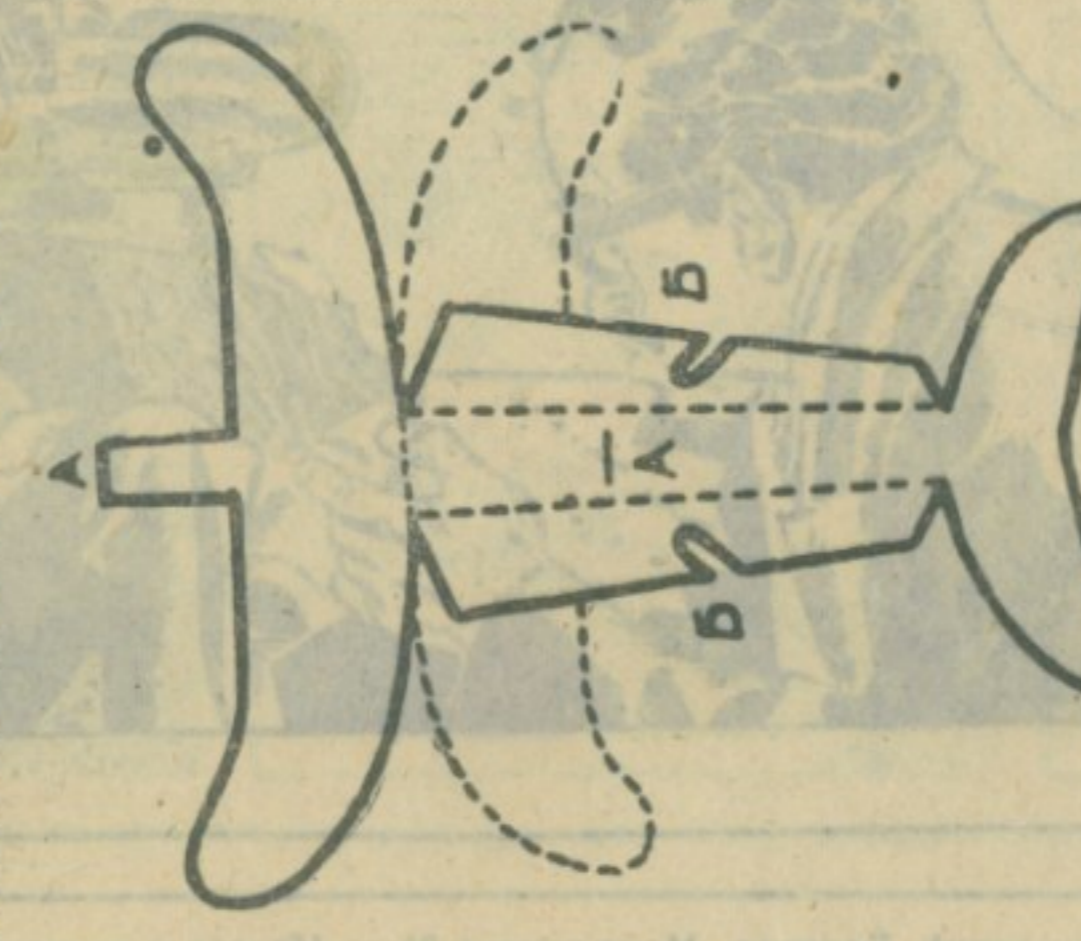
Децади могу лепо да се забаве овом врло једноставном играчком. Једини потребни материјал су: комад картона, танак, фини ластич и танка дашчица.

Изрежите од картона модел по форми и сразмери као овај на нашем цртежу. Преврните назад крила на тај начин што ћете додати А на врху авиона и зарез А на трупу авиона. Савијте затим побочне стране трупа В — В и апарат је готов.

Онда наместите дашчицу да има незнатан надпрема репу. Закуцајте у тачкама В — В два ексерчића за које ћете везати крајеве ластича који сте претходно провукли кроз зарез В — В. Поуздите реп авиона и са њим направите ластичу и пустите. Авион ће добити залетну брзину и биће изабачен из катапулта, слободно летиће кроз ваздух. Игра је једноставна и забавна а треба само мало стрпљивости и добре воље док се играчка направи.

АВИОН СА КАТАПУЛТОМ

Пецање зими

Да бисте се забавили са вашим пријатељима или другом, јер сви вероватно уживате да се играју са водом и да замешљате како пецање на мору или реци — направите онај забавни рибњак. Прекористите наше цртеже или их сами направите можда мало увећане. Почните најпре са главом (пр. 1) и репом (пр. 2) које ћете изрезати од делова кутије од шибца. Затим начините два прореза у загушачу од плуте (3) и у њих увуците главу и реп рибе на ове то учврстите са мало лепка. У загушач с горње стране забодите танк ексер савијен у полукруг (или сами савијте парче жиче) а шраф забоден са доње стране даће загушачу тежину тако да пеца риба неће излазити из воде (пр. 3). Остаје вам још да рибњак обојите масном бојом да би постала непромочива.

Начините више оваквих рибњака, разних величина и на свакој напишите неку цифру која ће представљати тежину његоу тежину (пр. 4). Спустите их све у воду (у каду или лаваб). За сваког риболоваца направите и ушћину од најлон конц и жиче савијене у облику ушћине.

Сад може да почне пецање. Игра се састоји у томе да се помоћу ушћине закаче рибњака за ексер на горњем делу загушача (пр. 5) и извуче из воде што већи број риба. Кад се изваде све рибнице онда свако сабира тежину својих и ко је ухватио највише „килограма“ постaje победник.

Најбоље је зато „тежину“ рибнице написати на њеном грбу јер ако се виде бројеви сви ће се гратићи о оне теже.

Јесте ли већ чули да...

... трагедија „Хамлет“ од Шекспира написана вероватно 1600. или 1601. године приказана је годину дана доц

није када је улогу духа Хамлетовог оца играо сам Шекспир.

... у Викторијиној земљи, на Антарктику, откривено је језеро чија је вода једанаест пута сланија од морске и које може да се замрзне тек на температури од минус 50 степени. Узрочи овако високог саљинитета нису познати.

... најстрашније клизање терена догодило се у кинеској провинцији Кансу, 16. децембра 1920. године када је погинуло 200.000 становника.

... поделу круга на 360 степени Европљани су наследили, преко Фе-

ничана и старих Грка од Асири-Вавилонца.

... једини сисари који лете јесу слепи мишеви. Има их више од 2.000 врста. Слени мишеви који се хране биљном храном и живе у Источној Индији имају крила чији распон може да пређе 1,45 м.

... државни грб Данске најзанимљивији је и најсложенији међу свим државним грбовима. На њему се налазе: сребрни крст, лабуд, златна круна, коњ с коњаником, три круне, коњска глава, шест лавова, мед вед, ован, 16 срца и змај. ... на Земљи има око 450 врсти плодносног растлиња.

... Гибралтар су Финици назвали Меркатов стубови и кроз њега су пролазили за Ат-

лантски океан а Грци су га назвали Херкулови стубови.

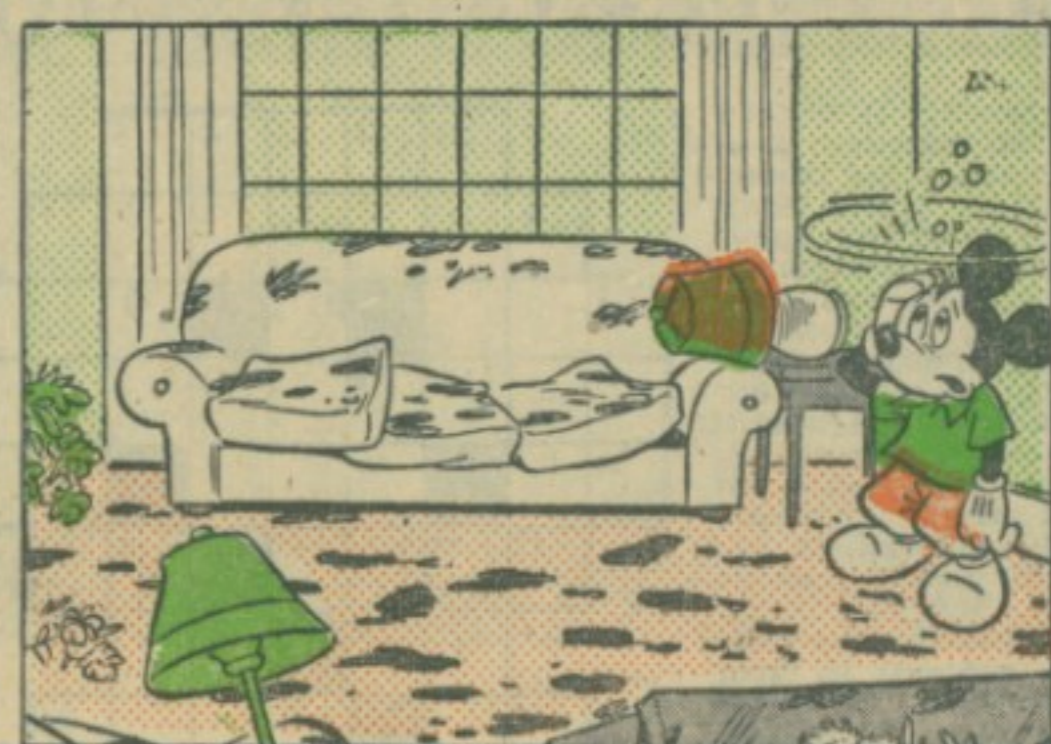
... „најпространији“ сликар био је Антоан Вир (1806—1865). Сва његова прикупљена платна кад би се саставила заузима би површину од око 1,82 хектара. Насликао је 131 платно.

... највећи сисар који је икад ухваћен удицом је бели кит (Carchodon carcharias). Његова тежина, званично контролисана, износила је 1.208,3 кг а дужина 5,10 м. Ухватио га је Аустралијанац А. Дин 29. априла 1959. године.

... бандерола (према италијанској речи бандерола), застава која се у касном средњем веку у сликарству, графички и вајарству као детаљ на коме је записана нека девиза. Понекад ту траку или,

заставицу држи у руци, као полуотворен свитак, нека особа на слици. Доцније се бандеролом назива застава на копљу.

**ЦОХ
НА
ЗАР
Д**

**Ква-
Ква!**

Уређује Паја Патак

НЕМОГУЋЕ

Одвео ујка Паја Пају да
за лекар прегледа и овај
после унута:

— Колико има година
овај ваш момчић?
— Десет година.
— Да нисте погрешили?
— зачуди се лекар.
— Како? — побуни се
Паја. — Па код мене је
од рођења. Уосталом, сво
и његове крштенице.
— Ма, не — рече лекар
— не треба. Само ми из-
гледа исувине прљав за
тако мало година.

**ЊЕГОВА РУКА ЈЕ
ДОВОЉНА**

Пата чита књигу о сли-
карима и каже Паји:
— Знам ли да само један
потез Рубенсове четкице
може да измени лице на-
смејаног детета у тужно.
— И шта онда? — рече
Паја. — Мени је за то до-
вољна моја шака.

ХИТНО

Запослио се Пера Ждера
као шофер. На такси-ста-
ници приђе му један пут-
ник нервозан, слаб и блед,
који се много журио. Ме-
ђутим, Пера полако затво-
ри врата за њим, седе на
своје место и стави кола
у покрет. Путник му се
нервозно обрати:
— Пожурите, молим вас.
Страно ми се жури.
Онако дебео и хладно-
крван Пера Ждера се окре-
те и рече му мирно:
— Разумем, господине,
што журите кад вам је
остало тако мало времена
за живот!